

“Ο ΝΟΥΜΑΣ,”

ΔΟΥΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΔΥΟ ΜΗΝΕΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

(1903 — 1922)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ Γ. Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ — ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 42—ΑΘΗΝΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ } ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. . . 50
 } ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ . . . 100 ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡ. 10

ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΙ Ο,ΤΙ ΣΧΗΤΙΚΟ ΜΕ ΤΗΝ ΥΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΥΣΗ ΤΟΥ “ΝΟΥΜΑ,
ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΕΗ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝΤΑΙ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΨΩΗ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1924

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

«ΜΙΑ νύχτα, μιὰ ζωή». “Έτσι και «Μιὰ εφημερίδα, ένας θεατρικός θρίαμβος». Γιατί τὸ νᾶξεις μιὰ εφημερίδα δική σου, και με κάποια κυκλοφορία μάλιστα, γίνεσαι ὅ,τι θέλεις Και πρωθυπουργὸς ἀκόμα. Εὐκολώτατο λοιπὸ νὰ γίνεις *μεγάλος* θεατρικὸς συγγραφέας. Ἡ εφημερίδα σου θὰν τὸ πᾶι κι ὁ κόσμος θὰν τὸ χάψει, ὅπως τὰ χάρφει ὅλα ἀνεξέταστα. Μεγάλῃ ἢ δύναμη τοῦ τύπου, σὲ κοινωνίες μάλιστα ἀπλαστες, σὰν τὴ δική μας: ἔχοντας λοιπὸν τὴν εφημερίδα, ἔχεις δεμένη τὴν ἐπιτυχία χεροπόδαρα κ' ἔχεις κάθε δικαίωμα νὰν τὸ πιστεύεις κι ὁ ἴδιος και νὰν τὸ τελαλᾶς πὼς ἔγινες *μεγάλος*.

ΕΠΕΙΤΑ ἔρχονται κ' οἱ κριτικοὶ — τῆς εφημερίδας σου οἱ κριτικοὶ πάνιοτε — και τὸ βεβαιώνουν αὐτό. Και ὁ κοσμάκης, πὸν ὅλα τὰ χάρφει, εἶπαμε, τὸ χάρφει κι αὐτό. Πὼς νὰ μὴ λὲν ἀλήθεια; Κοτζᾶμ κριτικοὶ, τζάνουμ, και τὸ μολογοῦνε με τὴν ὑπογραφή τους φαρδιὰ πλατιά. Μποροῦνε νὰ ποῦνε ψέματα και νὰν τὴ ρεζιλέσουν τὴν ὑπογραφή τους; Τί λόγος!

ΠΙΣΩ ἀπὸ τοὺς κριτικούς, ἔρχονται, πισωκάπουλα, οἱ *ειδικοί*.

Ἐγραψες ἔργο σοσιαλιστικό !... Πρώτος ἐσὺ ἔβαλες τὸ δάχτυλό σου στὶς κοινωνικὰς πληγὰς καί... — Μωρέ, τί μοῦ τσαμπουνᾶτε ; Δράμα πού νὰ κάνει ἐντύπωση, πού νὰ ῥέσει στὸν κόσμον ἔγραψα καὶ τὸ δάχτυλό μου, καὶ ἀλάκρη τῆ χούφτα μου, τὴν ἔβαλα στὸ ταμεῖο τοῦ θεάτρου γιὰ νὰ περιαρπάξω τὰ ποσοστὰ !... — Ὅχι, μὴν τὸ λές αὐτό ! Ἐγραψες δράμα σοσιαλιστικό ! — Αἶ, ἀμέτε στὴν ὀργή λοιπόν ! Ἐγραψα δράμα σοσιαλιστικό καὶ καπιταλιστικό καὶ ἱμπεριαλιστικό καὶ ὅ,τι διάολο θέλετε ! Φροντίστε μοναχὰ νὰ ῥαχεται κόσμος πολὺς στὸ θέατρο καὶ νὰ πληθθαίνουν τὰ ποσοστὰ !...

ΚΑΙ τὰ φιλολογικὰ μεμέτια ; Μὴν τὰ ξεχνᾶτε καὶ αὐτά. Ἐχουν καὶ αὐτὰ τὴ γνώμη τους — τί λόγος ! — καὶ θὰ τὴν ποῦνε. Κουβέντα νὰ γίνεταί !...

ΓΙΑΤΙ αὐτὴ εἶναι ἡ τραγικὴ ἀλήθεια. Οὔτε γιὰ Τέχνη οὔτε γιὰ ιδέες γυοιάζεται κανεὶς σήμερα. Μοναχὰ γιὰ τὸν παρά. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ κάθε θεατρῶνῃ καὶ τοῦ κάθε θεατρικοῦ συγγραφέα. Πῶς νὰ κερδίσει περισσότερα. Θαρρεῖς πὼς καὶ τὸ θέατρο εἶναι ἓνα παράρτημα τοῦ Χρηματιστήριου. Ἀνεβοκατεβαίνουν τὰ ἔργα, ὄχι ἀνάλογα μὲ τὴν ὅποιον ἀξία τους, μὰ ἀνάλογα μὲ τὴ ζήτησιν ποὺ θᾶχουν.

ΜΕΡΙΚΟΙ ἐλπίζουν πὼς ὅλ' αὐτὰ τᾶνάποδα θὰν τὰ ταχτοποιήσει καὶ θὰν τὰ βάλει ἐν κάποιον τάξιν τὸ Ἐθνικὸ θέατρο πού θὰ ἰδρυθεῖ αὐριο μεθαύριο. Δὲ βαριέστε ! Ὅσο ὑπάρχουν οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, τὰ ἴδια πράγματα θὰ γίνονται πάντοτε. Καὶ ἀπόδειξιν τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ τῆς «Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς». Ἄν ἐξαιρέσει κανεὶς τὸ Λάσκαρη κ' ἓνα δυὸ ἄλλους, πού ἔχουν ὀπωσδήποτε κάποια σχετικὴ εἰδικότητα γιὰ τὸ μάθημα πού θὰ διδάξουν, οἱ ἄλλοι θαρρεῖς πὼς παρθήκανε ἀπὸ τὸ σωρό, γιὰ νὰ μπαλωθοῦνε μερικοὶ **φαβορίτοι**. Δὲ θὰ γίνετ' ἰδιο θαρρεῖτε καὶ γιὰ τὸ Ἐθνικὸ θέατρο ; Ξεραῖλα λοιπόν παντοῦ, ὅπως πάντοτε.

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝΕ ΟΙ ΞΗΝΟΙ

Ὁ γνωστός Ἑλληνιστὴς κ. Ρουσέλ δημοσιεύει στὸ φύλλο τῆς 15 Ἰουλίου τοῦ Γαλλικοῦ περιοδικοῦ *Libre*, πὸν ἐκδίδει ὁ ἴδιος, τὴν ἀκόλουθη κριτικὴ γιὰ τὸ *Μεγάλο Παιδί*, τὸ γνωστὸ ρομάντζο τοῦ συνεργάτη μας Κώστα Παρορίτη, πὸν βγῆκε τώρα σὲ δευτέρη ἐκδοσὴ ἀπὸ τὸν ἐκδότη κ. Γ. Βασιλείου.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ.

Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ἀνατύπωση (Νουμάς 1915, κ. Βασιλείου). Στὸν πρόλογο, ἀξιοπερηφῆ καὶ περήφανο, ἂν καὶ βίαιο, ὁ συγγραφέας προβλέπει πὼς θὰ τοῦ ἐπιτεθοῦνε. Δείχνει πὼς ὑπακούει σὲ μιὰ πειθαρχία στὴ γλώσσα καὶ στὴν τέχνη. Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἀναλύσῃ ἔτσι ἀπάνω κάτω τὸ *Μεγάλο Παιδί*.

Ὁ Ἀλέξης εἶναι δάσκαλος σ' ἓνα χωριό. Μιὰ ἠθοποιὸς πὸν ἐγκαταλείφτηκε ἀπὸ ἓνα βάνουτο ἱμπρεσσάριο, δὲν ξαίρει πὼς νὰ γυρίσῃ στὴν Ἀθήνα. Τὴν ξαναφέρει ἐκεῖ ὁ Ἀλέξης μὲ ἔξοδα δικά του, τὸ πὸ πολλὴ γιὰτὶ, δίχως νὰ τὸ καταλάβῃ, εἶναι ἐρωτευμένος μαζί της. Στὴν πρωτεύουσα ζῆ φτωχικὰ καὶ βρίσκεται μπρὸς στὸ θέαμα τὸ ὄχι πολλὸ εὐχάριστο, τῆς Ἀθηναϊκῆς ζωῆς. Εἶναι βαθῆτατα ἐπηρασμένος ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὰς ἰδέες. Μὰ νιώθοντας πὼς εἶναι ἀνίκανος νὰ τὶς ὑπερετήσῃ, αὐτοκτονεῖ.

Ἐπάρχει σίγουρα ἰσχὺς στὴ σύνθεσιν αὐτοῦ τοῦ χαρακτήρα, στὴν ἀντίθεσιν ἀνάμεσα σὲ τόσο γενναῖες σκέψεις καὶ στὴν ἐσωτερικὴ ἀνικαιότητα τοῦ Ἀλέξη.

Μὰ τὸ ἀληθινὸ θέμα δὲ βρίσκεται ἐδῶ. Τὸ θέμα εἶναι μιὰ κοινωνικὴ σάτυρα, καμωμένη ἀπὸ ἓνα σοσιαλιστὴ. Ὁ Ἀλέξης παρουσιάζεται μόνον γιὰ νὰ δημιουργήσῃ, ἀνάμεσα σὲ διάφορες εἰκόνας, ἓνα δεσμὸ πὸν δίχως αὐτόνε θὰ εἶτανε πολλὴ χαλαρός.

Ὁ κ. Παρορίτης χτυπάει πρῶτα τὴν πατριωτικὴν πρόληψιν καὶ τὸν κούφιο σωβινισμό. Ὁ ἥρωας ἀρνιέται νὰ βγάλῃ ἓναν πατριωτικὸν λόγον τῆς μέρας τοῦ Βαγγελισμοῦ ἂν καὶ τὸ ἔχει ὑποσκεθῆ (Κεφ. 14) γιὰτὶ ἔνωσε νὰ χάνονται οἱ πατριωτικὲς του χίμαιρες. Ἡ θρησκεία ἔρχεται μὲ τὴ σειρά της. Μπροστὰ στὴ λεκάνην τοῦ ἀγιασμοῦ πὸν ἔτυχε νὰ ἀναποδογυρισθῆ καὶ νὰ σπάσῃ, οἱ ἐργάτες προτείνουσι χιλιά ὑπερφυ-

σικά και γελοῖα μέσα για νὰ ἐξαγνιστῆ αὐτὴ ἡ ἀμαρτία. Ἐκμεταλλεύονται τὴ θρησκεία, ὅπως ἐκεῖνος ὁ ὑποψήφιος βουλευτῆς, ποὺ ἔχει σίγουρη τὴν ἐκλογή του γιατί εἶχε τὴν καλὴ ἔμπνευση νὰ προσφέρει πλούσια δῶρα στὴν ἐκκλησιὰ τῆς πατρίδας του, καὶ οἱ προδότες, ποὺ κατηγοροῦνε τοὺς μαλλιαροὺς πὼς πληρώνονται ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους. (1,7, 15). Ἡ ἐργατικὴ τάξη ἔχει ὅλη τὴ συμπάθεια τοῦ συγγραφέα. Μὰ ἐννοεῖ νὰ παρουσιάσῃ τοὺς ἐργάτες: χοντροκέφαλους, ἀνίκανους νὰ νιώσουνε τᾶληθινὰ τοὺς συμφέροντα, νὰ ὑποστηρίξουνε τοὺς ἀληθινούς φίλους τους. Τὸ Πανεπιστήμιο δὲ γλυττῶνει ἀπὸ τὴν ἐπίθεση του. Ἡ ἀποχτηνωτικὴ διδασκαλία τῆς σοφῆς γλώσσας στὸ λαὸ, ἡ ἐκλογή θεμάτων γελοίων, ποὺ ἐπιβάλλονται σὲ νεαρῶτατα παιδιὰ, στιγματίζονται ὅπως πρέπει (8). Οἱ ἄστοι φυσικά, εἶναι ποὺ δέχονται τὰ περισσότερα χτυπήματα : Ἡ ἄστικὴ κοινωνία μεταχειρίζεται σὰ σκλάβους τοῦ παλιοῦ καιροῦ τοὺς κατάδικους τοῦ κοινῶ δικαίου (5). Πνίγει στὸ αἷμα τὶς ἀνταρσίες (25). Οἱ πλούσιοι βιομήχανοι δὲν ἀλλάζουνε τὰ σάπια καζάνια παρὰ μόνο ὕστερα ἀπὸ μιὰ θανατηφόρα ἐκρηξή. (19). Ἡ κατάσταση τῆς γυναίκας παρουσιάζεται ἐπίσης στὸ φῶς. Ἡ φτωχὴ Ρίκα, ἠθοποιὸς μὲ κάποιον ταλῆντο, πέφτει σὲ μιὰ δυστυχία, ποὺ μόνο ἡ ἀτιμία τὴν σώζει (12), ἕως τὴν ἡμέρα ποὺ, χτυπημένη ἀπὸ μιὰ φοιχτὴ ἀρρώστεια, ὑποχρεώνεται νὰ κλειστῆ μέσα σ' ἓνα μπορντέλο. Ἡ τιμὴ ἐνὸς μικροῦ κοριτσιοῦ χρησιμεύει γιὰ νὰ πληρωθῇ τὸν ἐρωμένο τῆς μητέρας του (20,21), προστάτη ἐνὸς μπορντέλου, ποὺ εἶναι συνάμα καὶ ἓνας ξακουστός δημοσιογράφος. Αὐτὸς ὑπερασπίζεται τοὺς ἐργάτες ἕως τὴ μέρα ποὺ ἓνα ὑπουργικὸ χαρτοφυλάγιο τοῦ πέφτει στὸ στόμα καὶ τὸν κάνει νὰ σωπάσῃ (25). Ὁ τύπος τοῦ σοσιαλιστῆ ἐργάτη ἐνσαρκώνεται στὸ πρόσωπο τοῦ Ζήση. Ὁ Ζήσης εἶναι μιὰ ἀνώμαλη καὶ ἀνυπόταχτη φύση. Μὰ εἶναι ἓνα πνεῦμα ξυπνημένο καὶ ἓνας ἐπαναστάτης ποὺ σκοτώνεται σὲ μιὰ συμπλοκή. Τὸ πρόσωπο αὐτὸ συντελεῖ γιὰ νὰ δώσῃ μιὰ στερεότητα στὴν πλοκή.

Καὶ εἶτανε βέβαια ἀναγκαῖο αὐτὸ γιατί τὸ ρομάντζο εἶναι πιὸ πολὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ εἰκόνες, παρὰ ἓνα ρομάντζο κυριολεχτικά. Αὐτὸ εἶναι σίγουρα ἓνα ἐλάττωμα, ὅπως εἶναι ἐπίσης τέτοιο καὶ ὁ χαρακτήρας ὁ πάρα πολὶ δευλὸς τοῦ Ἀλέξη καὶ ἡ ἐπιφυλαχτικὴ του ἀφέλεια (χρειάζεται καιρὸ γιὰ νὰ νιώσῃ τί εἶδος δουλειὰ κάνει ἡ Ρίκα!). Τελευταῖα, μού φαίνεται, πὼς ἡ σοσιαλιστικὴ θέση, ποὺ ὑποστηρίζεται μὲ ἐπιχειρήματα παρὰ πολὶ γνωστά, παρουσιάζεται πάρα πολὶ ἐκδηλη καὶ πὼς ἡ φιλολογικὴ ἀξία τοῦ ἔργου ἐπηρεάζεται ἀπὸ αὐτό.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἔργου δὲν ἐλαττώνεται διόλου. Μερικὲς σκηνές

θυμίζουνε τὸ Ζερμινάλ. Καὶ ὅπως πάντοτε συμβαίνει στὸν κ. Παρορίτη, ἡ γλώσσα του δείχνει μιὰν ἀπλότητα καὶ μιὰν ἀκρίβεια τέλεια. Εἶναι πέρα πέρα Ρωμαϊκὴ ζωντανὴ καὶ δουλεμένη ἀπὸ ἓνα συγγραφέα ποῦ εἶναι πολὺ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΓΕΝΟΥΣ ΑΛΛΑΓΗ

B.

2) Ἐπ' τὴν πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ συναλλάσσονται τὰ με ας ἡς ἀρσενικά μὲ τὰ με-α ἡ θηλυκά :

Τὰ περιεχτικά δ' ἐλιώνιας — οἱ ἐλιώνες = ἡ ἐλιώνια (κατὰ τὰ : ἡ περιοχὴ, ἡ γῆς κτλ.) δ' καλαμιώνιας — οἱ καλαμιώνες = ἡ καλαμιώνια, ἡ κρυψώνια (σάν τὰ : ἡ φωλιά, ἡ τρύπα), ἡ ὀρνιθώνια (: ἡ κατοικία) ἡ ἀχερώνια (σάν τὸ : ἡ ἀποθήκη), ἡ καταπιώνια (σάν τὸ : ἡ γλώσσα) κτλ. Ἐλα ἔτσι στὴν Κόζικο.

Ἄκόμα δ' λειχήνιας — οἱ λειχήνες = ἡ λειχήνια (σάν τὰ : ἡ ψώρα, ἡ πληγὴ, ἡ καψίδα), δ' πυρήνιας — οἱ πυρήνες = ἡ πυρήνια (σάν τὸ : ἡ ἐλιά κτλ.), δ' σπλήνιας = οἱ σπλήνες = ἡ σπλήν (: ἡ καρδιά), δ' σωλήνιας = ἡ σωλήν (ἡ θαλασινή, σάν τὸ : ἡ πίννα), δ' σφήκας = ἡ σφήκα (: ἡ μέλισσα), δ' σφήνιας = ἡ σφήν (: ἡ σκίτζα, ἡ ἀγκίδα), δ' χήνιας = ἡ χήν (: ἡ πάπια), δ' ἀρραβώνιας = ἡ ἀρραβώνια (: ἡ παντρεία, ἡ χαρὰ, ἡ στέψη), δ' βήχας = ἡ βήχ (: ἡ πούντα), δ' φθείρας = ἡ φθείρα κῦστερα : ἡ ψείρα κατὰ τὸ ἡ ψύλλα, δ' σκώληκας — οἱ σκούληκες = ἡ σκούληκα (ἔτσι στὴν Ἀρτάκη, σάν : ἡ ἀβδέλλα) δ' κ. X. τὰ ξηγάει πολὺ ἀπλοϊκὰ MNE β', 68. Ὁ φράχτης — οἱ φράχτες = ἡ φράχτη (σάν τὰ : ἡ σοῦδα, ἡ χωρισιά), δ' σύρτης = ἡ σύρτη (σάν : ἡ πόρτα), δ' σκεβοπλύτης = ἡ σκεβοπλύτη (: ἡ πατσαβούρα), δ' πήχης — οἱ πήχες = ἡ πήχη (σάν ἡ πιθαμὴ) δ' εἰκονοστάτης = ἡ εἰκονοστάτη (: ἡ θέση), ἐ = ἡ λυχνοστάτη, ἐ = ἡ σταμνοστάτη. Ὁ γαλαχτί-

της = ἡ γαλαχτίτα (: ἡ πέτρα), ὁ αἰμοστάτης = ἡ αἰμοστάτα (: τὸ ἴδιον), ὁ σαπωνίτης = ἡ σαπώνιτα (τὸ ἴδιον), ὁ σταλαμίτης = ἡ σταλαμίτα (σάν τὸ ἡ στάλα. τὰ μαρτυραεὶ ὁ Δ. Οἰκονομίδης ἀπ' τὸ Πόντο). Ἡ ζάχαρη — εἰ ζάχαρες = ὁ ζάραχης (σάν: ὁ καφέ), ἡ πλάτη = οἱ πλάτες = ὁ πλάτης (: ὁ ὄμος).

3) Ἀπὸ τὴν ἐνική αἰτιατική τὰ μέ—ο(ν), —ι(ν). —α(ν) εὐδέτερα μὲ τὰ μέ —ος —ης —ας ἀρσενικά. Ἐπειδὴ λ.χ. ἡ αἰτιατική τοῦ εὐδέτερου: τὸ νῶτον εἶναι φωνητικά ἴδια μὲ τὴν αἰτιατική του, ἂν εἴτανε ἀρσενικό: τὸ νῶτον, κεπειδὴ μέσ' στήν ψυχὴ τοῦ μιλητῆ νοηματικά συνδέεται μὲ τὴν αἰτιατική τοῦ ὁμοιονόμου τὸ νῶτον λέει κατόπι καὶ ὀνομοστική: ὁ νῶτος ἀρσενικά, ὅπως ὁ (ν)ῶμος.

*Ἔτσι λοιπὸν ἔχουμε ἀπὸ εὐδέτερα: = ἀρσενικά: τὸ δεῖπνο(ν) — τὸν δεῖπνο(ν) = ὁ δεῖπνος (σάν: ὁ πότος) (stabulum) τὸ σταύλο(ν) — τὸς στάβλο = ὁ στάβλος (σάν: ὁ ἵππος), τὸ σπήλαιον = ὁ σπήλιος (: ὁ βράχος), τὸ σκολεῖον = ὁ σκολεῖος (: ὁ δάκτυλος), τὸ forum — ὁ φόρος (: ὁ χῶρος) τὸ λείψανον = ὁ λείψανος (: ὁ νεκρός), τὸ κέπανον = ὁ κέπανος (: ὁ λωστής, ὁ πῆλος) τὸ βασιλικὸν = ὁ βασιλικὸς (: ὁ δούμος), τὸ σῦκον = ὁ σῦκος (: ὁ καρπός).

Τὸ μονοπάτι(ν) — τὸ μονοπάτη(ν) = ὁ μονοπάτης (σάν: ὁ δρόμος). Τὸ ρεμα(ν) — τὸ ρρέμα(ν) = ὁ ρέμας (σάν: ὁ ποταμός), τὸ στῆμα = ὁ στῆμας (σάν: ὁ κ...)

Καὶ ἀπὸ ἀρσενικά: = εὐδέτερα: ὁ δάκτυλος — τὸ δάκτυλο(ν) = τὸ δάχτυλο(ν) (σάν: τὸ χέρι), ὁ στέφανος — τὸ στέφανον(ν) = τὸ στέφανον(ν) (σάν: τὸ κεφάλι, τὸ καπέλλο κτλ.) ὁ χόρτος = τὸ χόρτο (σάν: τὸ φυτό), ὁ σίδηρος = τὸ σίδηρον (σάν: τὸ μέταλλο), ὁ χαλκός = τὸ χαλκὸν (: τὸ ἴδιον), ὁ μάρμαρος = τὸ μάρμαρον (: τὸ λιθίρι), ὁ φανὸς = τὸ φανὸν (: τὸ φῶς), ὁ σπόρος = τὸ σπόρον (: τὸ κουκκούτσι), ὁ μόσχος = τὸ μόσχον (: τὸ μυρωδικόν), ὁ δαρμὸς = τὸ δαρμόν (: τὸ ξύλον), ὁ μισθός = τὸ μισθόν (: τὸ καλόν), ὁ μυελος = τὸ μυελόν (: τὸ κεφάλι), ὁ κόκκαλος = τὸ κόκκαλον (τὸ ὄστον).

4) Τὰ παραπάνω μποροῦνε ν' ἀλλάξουνε γένος καὶ μέσο τῆς γενικής τοῦ ἐνικού, καθὼς καὶ τοῦτα: τὸ ἀναγκαῖον — τοῦ ἀναγκαῖου = ὁ ἀναγκαῖος (σάν: ὁ ἀπόπατος), τὸ ἄστρον — τοῦ ἄστρου = ὁ ἄστρος (σάν: ὁ ἥλιος), τὸ ἔμπυον = ὁ ἔμ-

πυρος (σάν: δ βύζουνας) τὸ — δ καπέλλος (: δ πίλος), τὸ — δ κέντρος (: δ κύκλος), τὸ — δ κάστρος (: δ τοίχος), τὸ — δ ἀργαλειὸς (σάν τό: δ ἱστός).

Κιάντι(θ)ετα: δ πολυέλαιος — τοῦ πολυέλαιου = : τὸ πολυέλαιο (σάν τά: τὸ καντηλέρι, τὸ κερί, τὸ φῶς κτλ.), δ — τοῦ κύμινου = : τὸ κύμινο (: τὸ πιπέρι) ἔτσι καί: ἡ Κορφῶ — τῆς Κορφοῦς = : τοῦς κορφοῦς = : οἱ Κορφοί (σάν τό: οἱ Σταγοί).

5) Ἐτεῦτα πάλε ἀλλάζουνε γένος μέσο τῆς γενικῆς πληθυντικῆς: τὸ βάγιο — τὰ θάγια — τῶ θαγιῶν = : ἡ θάγια (σάν τό: ἡ δάφνη) τὸ σέσκλο — τῶν σέσκλων = : ἡ σέσκλα (σάν: ἡ δοτάνη), τὸ λίστρο = : ἡ λίχτρη (σάν: ἡ ἀξίνη), τὸ δρακόντι — τῶν δρακοντιῶν = : ἡ δρακοντιά (σάν: ἡ λοπουντιά), τῶν ὀνομάτων = : οἱ (ὀ)νομάτοι κατὰ τό: οἱ ἀνθρώποι (πρβλ. τῶν Ἀσωμάτων = : οἱ Ἀσωμάτοι) Ἡ πλευρά — τῶν πλευρῶν = : τὸ πλευρὸ (: τὸ κόκκαλο, τὸ πλάγι), οἱ ριζες — τῶν ριζῶν = : τὰ ριζά (: τὰ βουνά).

6) Καί τέλος μέσο τῆς κλητικῆς ἀλλάζουνε γένος τὰ κύρια ὀνόματα: τὸ Γιωργάκι — αἱ Γιωργάκι = : αἱ Γιωργάκη — ὁ Γιωργάκης κτλ κατεβαίνει — σάν κλητικῆ: Κατεβαίνη = : ὁ Κατεβαίνης, πιστεύω — Πιστέβο — : ὁ Πιστέβος, σῶπα = : ὁ Σώπας κτλ. (ἡ) μάγκα = : ὁ μάγκας (ἡ), κορδέλλα = : ὁ Κορδέλλας, (ἡ) σπιθα = : ὁ Σπιθας κτλ. κτλ. κτλ.

Κατὰ τὸ νόημα τοῦ περιεχόμενου. Παρβλ. τάρχαϊα: τὸ — ὁ Πέλωρ, τὸ — ἡ δάμαρ, τὸ — ἡ δαρ, ὁ — ἡ ἐλαιούς, ὁ — ἡ Σκυών, ὁ — ἡ Ἀκράγας, ἡ νεανία — ὁ νεανίας, ἡ γενετή — ὁ γενέτης, τὸ — ἡ Γλυκέριον, τὸ — ἡ Ἀβρότονον κτλ.

7) Πολὺ πιδ ἔφοκα ἀλλάζουνε γένος τὰ ἀκλιτα: τὸ Πάσχα = ἡ Πάσχα (σάν τά: ἡ Λαμπρή, ἡ Ἀνάσταση) τὸ ἔμπα = ἡ ἔμπα (= ἡ εἰσοδο, ἡ ἀβλή), τὸ ἔβγα = ἡ ἔβγα (: ἡ ἔοδο, ἡ πόρτα), τὸ = ἡ φῶς (σάν τά: ἡ λάμπα, ἡ φέξη, ἡ καντήλα) ἔτσι στέν Πόντο.

8) Ἡ ψυχολογικὴ αἰτία ποῦ γίνεται ἡ μεταβολὴ τοῦ γένους εἶναι τὸ νοηματικὸ ἀντάμωμα τῆς ἀλλαξόγενης λέξης μὲ μιάν ἄλλη ἀρχικὰ διαφορόγενη ἀλλὰ ὁμοιονόμη· ἡ ἀντάμωση σὲ κάποια πτώση τοῦ ἀλλαξόγενου ποῦ καί στὰ εὐθὲ γένη ἔχει τὸν ἴδιον τύπο εἶναι εἶπαμε

τὸ μέσο τῆς ἀλλαξογενείας : Γιὰ τοῦτο ἔπου δὲν εἶναι δυνατὸ νάνταμω-
θοῦνε καταληχτικὰ γίνεται ἡ ἀντάμωση τεχνολογικά, δηλ. κατὰ τὸ
σχῆμα : ἡ φι λ τ ἄ τ η - ὀ φ ἰ λ τ α τ ο ς εἶπανε τό : ἡ ἔ λ ἄ τ η = ὀ
ἔ λ α τ ο ς .

Καὶ κατὰ τὸ σχῆμα ἡ φι λ η - ὀ φ ἰ λ ο ς εἶπαμε : ἡ μύλη = ὀ
μύλος (: ὀ γύρος), ἡ θύμ β ρ η = ὀ θ ρ ε ὕ μ π ο ς (: ὀ θυόσμος),
ἡ κ λ ῆ θ ρ η = : ὀ σ κ λ ῆ θ ρ ο ς, ἡ π ε ὕ κ η = ὀ π έ φ κ ο ς, ἡ
λ ε ὕ κ η = ὀ λ έ φ κ ο ς, ἡ σ τ ἄ φ ν η = ὀ σ τ ἄ φ ν ο ς (: ὀ σπάγ-
γος)· κιάνάποδα : ὀ ὀ ρ ἰ γ α ν ο ς = ἡ ρ ἰ γ α ν η. Καὶ κατὰ τὸ σχῆ-
μα ἡ σ τ ε ἰ ρ α - ὀ σ τ ε ἰ ρ ο ς εἶπανε : ἡ π έ τ ρ α = : ὀ π έ τ ρ ο ς
(σάν : ὀ βουνός) ἡ ψ ὕ λ λ α = ὀ ψ ὕ λ λ ο ς (σάν : ὀ κορτός), ἡ κ λ ῆ
θ ρ α = ὀ σ κ λ ῆ θ ρ ο ς· κιάνάποδα : ὀ κ α ρ κ ἰ ν ο ς = ἡ κ α ρ κ ἰ
ν α. Καὶ κατὰ τὸ σχῆμα ἡ ἄ ρ χ ῆ - ὀ ἄ ρ χ ο ς ἔγινε : ἡ β ρ ο ν τ ῆ =
ὀ β ρ ὀ ν τ ο ς ἡ π ο ρ ὀ ῆ = ὀ π ὀ ρ ὀ ς (σάν : ὀ κρότος), ἡ κ ρ ἰ θ η
= ὀ κ ρ ἰ θ ο ς (: ὀ σίτος). Καὶ κατὰ τὸ σχῆμα : ὀ ν ὀ τ ο ς - ἡ ν ο -
τ ἰ ἄ (= νοτιά αὔρα), ὀ χ ρ ὀ ν ο ς - ἡ χ ρ ο ν ἰ ἄ (= χρονία περιόδος), εἶπανε :
ὀ ὀ ρ μ α θ ὀ ς = ἡ ἄ ρ μ α θ ἰ ἄ, ὀ κ ρ ο υ ν ὀ ς = ἡ κ ρ ο υ ν ἰ ἄ,
Καὶ πάλι κατὰ τὸ σχῆμα : τ ὀ ὕ γ ρ ὀ ν - τ ῆ ν ὕ γ ρ ἄ ν εἶπαν οἱ
Βυζαντινοὶ τ ὀ ν η ρ ὀ ν = τ ῆ ν ν ῆ ρ α ν, σάν τό : τ ῆ ν ἔ η ρ ἄ ν,
(ἔχι δὲ διὰ τὸ aqua ἔπω : ὑποδέτεται κάπως ἀστεία ὀ κ. X.)!

9) Ἔτσι λοιπὸν τὸ κάθε ἀλλαγμένο κατὰ γένος, πού δὲν μπορεῖ
νὰ ἔχει κάποια τυπικὴ ἀντάμωση, σάν τίς παραπάνου μὲ τὸ ἀρχαιότερό
τοῦ ἰδιονόημο διαφορόγενο, πρέπει νὰ ξηγηθεῖ δλίχως ἄλλο ὡς νεολόγι-
σμός γενωμένος ἀνεξάρτητα ἀπ' τὸν ἀρχαῖο τύπο λ. χ. ἀπ' τὸ αὐ-
γ ἄ ζ ω = τὸ α ὕ γ ο ς (κιἔχι ἀπ' τὸ : ἡ α ὕ γ ῆ), ἀπ' τὸ βυθίζω = τὸ
βύθος (κιἔχι ἀπ' τὸ : ὀ βυθός), θωρῶ = τὸ θῶρος (ἔχι ἡ
θωριά), λαβαίνω = τὸ λάβος (ἔχι : ἡ λαβή), πλανέβω
= τὸ πλάνος (ἔχι : ἡ πλάνη), τυραννῶ = τὰ τύραννα
(σάν τό : βασιανῶ = τὰ βασίανα, ἔχι ἡ τυραννία), φο-
μίζω = τὸ φοῦμος (ἔχι : ἡ φήμη) κτλ.

Πολλὰ ἀπ' ἀφτὰ τώρα καταλαχεὺς ἀνταμώνονται στὴν κατάληξη
μ' ἀρχαιότερα διαφορόγενα ἰδιονόημα λ. χ. θ ρ η ν ὶ ω = τὸ θ ρ ῆ -
ν ο ς μὲ τὸ : ὀ θ ρ ῆ ν ο ς, ὀ ρ ο σ ἰ ζ ω = τὸ ὀ ρ ὀ σ ο ς μὲ τὸ : ἡ
ὀ ρ ὀ σ ο ς κτλ. μὰ μία πού ἀποδείχεται ἀφιλονίκητα πῶς τὰ παρα-
πάνου εἶναι νεολογισμοί, πιδ σωστὸ νὰ ξηγηθεῖνε κι ἀφτὰ γιὰ νεολο-
γισμοὶ καὶ τὸ ἀντάμωμά τους μὲ τὰρχαιότερα ἀπλή σύμπτωση.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ ἑφειτηνὴ πλοῦσια παραγωγή τῶν καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων μᾶς δίνει ἀφορμὴ ν' ἀσχοληθοῦμε, σὲ γενικὲς γραμμές, γιὰ τὴ σύγχρονη ζωγραφικὴ. Ἐγράφηκαν πολλὲς κριτικὲς κι ἀκούστηκαν ἄλλες τόσες γνώμες. Ποιὸ εἶναι τὸ καλῆτερο εἶδος τῆς ζωγραφικῆς, ποιὸ τείνει νὰ ἐπαιρατήσῃ καὶ ποιὸ κυριαρχεῖ σήμερα σύμφωνα μὲ τὶς νεώτερες περὶ τέχνης ἀντιλήψεις.

Παρ' ὅλο πού ἔξω στὴ Γαλλία καὶ στὴ Γερμανία πνέει ὁ φουτουριστικὸς ἄνεμος μὲ μεγάλη ὄρμη καὶ σημειώνει μιὰ περίοδο ἐπαναστατικῶ ἐξωφρενισμοῦ, τείνοντας νὰ διαστρέψῃ ἐπικίνδυνα τὴ σύγχρονη αἰσθητικὴ καὶ τὸ γούστο, ἐδῶ εὐτυχῶς οἱ νέοι κρατιοῦνται στὰ σύνορα τῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς λογικῆς δημιουργώντας ἔργα αἰσθητικῶς ἄρτια μὲ τὴ σφραγίδα μιᾶς ἰσορροπῆς ἀτομικότητος πού ὑπόσχονται μιὰ μελλοντικὴ ἐξέλιξη προορισμένη νὰ σταθῇ ἄς ἐλπίσωμε—σὲ λογικὰ ὅρια καὶ νὰ χαιρετηθῇ μὲ σεβασμὸ ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους. Κι' αὐτὸ γιὰτὶ ἀκολουθοῦν τὴν ἱμπρεσιονιστικὴ σχολή, ἀποδιδόμενη μὲ χαρῶ χιτῆρα διακοσμητικῶ, ἀλλὰ καὶ μὲ βίωση καὶ θεμέλιο τὴν κλασικὴ γραμμὴ. Κ εἶναι τὸ καλῆτερο εἶδος ἢ στέρεα αὐτὴ τεχνοτροπία κι' ἀνταποκρίνεται στὶς ἀξιώσεις τῆς πῶ ραφιναρισμένης αἰσθητικῆς, καὶ συμβαδίζει γερὰ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς τὸ καλοζυγισμένο τοῦ ὁποῖου εὐτυχῶς ὁπαδοὶ εἶναι οἱ περισσότεροὶ καὶ οἱ καλλίτεροι.

Παρ' ὅλο μάλιστα τὸ θόρυβο τῶν κυβιστῶν καὶ φουτουριστῶν, δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ ἀρνητικὰ στοχεῖα, ἐκφυλιστικὰ, καταστρεπτικὰ, προορισμένα γρήγορα νὰ ταφθοῦν κάτω ἀπ' τὰ ἐρεϊτιά τους, ἢ ἱμπρεσιονιστικὴ σχολὴ στερεώνεται κ' οἰκοδομῆται ἀσάλευτη γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ κυριαρχικά.

Βλέπει τὴ φύση μὲ γυμνὸ ὄφθαλμό, ὄχι ἀνάμεσο' ἀπὸ καπνισμένα ματογυᾶλια· τὴ βλέπει ἐλοκάθαρη καὶ σπαρταριστὴ ἀπὸ φῶς, ζωὴ καὶ χρῶμα, τραχία ἢ γαλήνια καὶ τὴν ἀποδίδει μὲ ὅλη της τὴν ψυχολογία ἀποτυπώνοντας πάνω στὸ ἔργο τὴν πρώτη συναρπαστικὴ ἐντύπωση μὲ πλατὺ μάτι, μὲ πλατὺ αἶσθημα. Καὶ ξέρουμε ὅτι ἡ Τέχνη εἶναι τῆς Φύσης γέννημα κ' ἡ Φύση εἶναι μία, αἰώνια κι' ἀναλλοίωτη, παρ' ὅλες τῆς πολυποικίλης μορφῆς της. Ἡ Φύση εἶναι ἀλήθεια, μιὰ ἀλήθεια ἀποτελούμενη ἀπὸ μύριες ἄλλες ἀλήθειες, κ' ἡ Τέχνη πού εἶναι σπλάγχο της, δὲν μπορεί νὰ λείψῃ ψέμματα. Ἐπομένως ἓνα ἔργο τέχνης γιὰ

νά σταθῆ, πρέπει νά εἶναι ἕνα κομμάτι ἀλήθειας ἀναμφισβήτητης. Κί ὁ δημιουργός του κατέχοντας βέβαια ὅλα τὰ τεχνικά στοιχεῖα νά στάθηκε πιστός ἴσαμε τὸ τέλος στήν πρώτην ἐσωτερική δόνηση πού ἐνοιωσε νά τοῦ ξυπνᾷ ἡ θέα τοῦ ὄραίου, πιστός στή βαθύτερη συγκίνηση στόν ἀσύλληπτο ἐκείνο αἰσθητικό κλονισμό, νά τόν κρατήσῃ στέρεα, νά τόν ἀφομοιωθῆ καί νά τόν μεταδώσῃ ἄρτιον. Μόνον ἔτσι θά προξενήσῃ τὸ ἀντανεκλαστικό εὐχάριστο ἀποτέλεσμα στὸ θεατὴ διαχετεύοντάς του, ἄμεσα ἕνα θερμὸ ζωϊκὸ ρεθμα καί μεταδιδοντάς του ἀνώτερα εὐγενικά καί ἐξυγιαντικά συναισθήματα

Τὰ περισσότερα λοιπὸν ἐκθέματα τῆς χειμωνιάτικης saison προξένησαν τὴν παραπάνω ἱκανοποιητικὴ ἐντύπωση ἀπὸ τὴν εἰλικρινῆ προσπάθεια γιὰ νά τὸ κατορθώσουν. Μέσα στὸ σύνολο εἶναι βέβαια καί πολλὰ πού θυμίζουνε ἐντελῶς vecchia scuola, ἀλλὰ λίγα εὐτυχῶς. Καί πολλοὶ θεωρούμενοι παλαιοὶ ἔδειξαν πῶς δὲν ἔμειναν ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὶς νέες γενικά τάσεις καί παρουσιάσαν μία «ἐπὶ τὰ πρόσω» ἐξέλιξη, πολὺ ἐνθαρρυντική.

Τὴν ἔναρξη τῆς καλλιτεχνικῆς saison μπορεῖ νά πῆ κανεὶς ὅτι τὴν ἔκανε ὁ κ. Κόντογλου. Στὸ Λύκειο τῶν Ἑλληνίδων ἔδειξε μιὰ ζηλευτὴ σειρά βυζαντινῶν ἀντιγραφῶν ἀπὸ τὶς ἀγιογραφίες τῶν μοναστηριῶν Ἁγίου Ὁρους, ὅλες καμωμένες με σινική μελάνη καί σέπια, με δύναμη σχεδίου καί πιστὴ ἀπόδοση στὶς τόσο δύσκολες φωτισκιάσεις καί γενικά στόν τονισμό. Μία αὐτοπροσωπογραφία του, ἀπόψεις ἀπὸ αὐτὲς μοναστηριῶν κ. λ. π. δείχνουν πῶς ὁ καλὸς συγγραφεὺς τῆς Βασάντας καί τοῦ Pedro Gazas εἶναι καί δυνατὸς ζωγράφος, με ἐξχωριστὴ νότα δική του. Ἀκολούθησε στὸ Λύκειο ἡ ἐκθεσις τοῦ καλ. τμήματος. Περισσότεροι ἀπὸ ἑκατὸ πίνακες ἐξετέθησαν ἀλλὰ ὀλιγότεροι ἀπὸ τοὺς μισοὺς ἄξιζαν νά προσεχτοῦν. Τὸ σφᾶλμα εἶναι στὸ ὅτι δὲν συστήθηκε κριτικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ τὸ ἀπαραίτητο ξεκαθάρισμα. Ἐκθέτριες οἱ κυρίες καί δεσποινίδες Ἀσπρωγέρακα, Κοντοπούλου, Χατζημιχάλη, Λασκαρίδου, Φαραντάτου, Μαρινάκη, Βοσκίδου, Βλασοπούλου, Κωλέτη, Βροντίση, Ἰωαννίδου, Καραπαύλου, Καναρέλη καί ἡ ὑποφαινομένη. Ἐπεκράτησε τὸ κλασικὸ εἶδος με κάποιες τάσεις νεωτερισμοῦ, δικρινυμένων τῶν ἔργων τῶν κ. κ. Χατζημιχάλη, Λασκαρίδου, Φαραντάτου, Μαρινάκη, Ἀσπρωγέρακα, Κοντοπούλου καί Κωλέτη. Ὁ κακὸς φωτισμὸς τῆς σάλας συντέλεσε στὸ νά καταστρέψῃ τὰ περισσότερα ἔργα.

Ἀκολούθησε στίς παραπλήσιες φωτεινές αἴθουσες ἡ ἐκθεση τῶν Δέκι. Ἐδῶ ἐπεκράτησε στὰ περισσότερα ὁ μοντερνισμός, εὐτυχῶς ἴσοροπημένος, ὅπως π. χ. στὰ ἔργα τοῦ Γιολδάση, πού ἄν καί πολὺ νέος δείχνει μιὰ ἰσχυρὰ ἀντικτικότητα μὲ πολλὴ πρωτοτυπία καὶ θὰ σημειώσῃ ἀσφυιλῶς σταθμὸ στὴν Ἑλληνικὴ καλλιτεχνία ἂν θελήσῃ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ λίγες ὑπερβολές κι ἂν δὲν παρεκλίνει ἀπὸ τὸν καλὸ δρόμο πού χάραξε. Ὁ Ἀπεριάδης, καλός, εὐσυνείδητος, προσεχτικός, ἂν καὶ λίγο ἄτονος σὲ μερικά. Ὁ Μαρτζουβάνωφ, décorateur πολὺ ἐξοικωμένος, παρουσιάζει τὰ τοπεῖα του σὰν ἰδωμένα μέσα σὲ ὄνειρο. Ἐκτέλεση πλατειά, χρῶμα καθυρό, ἀλλὰ τοὺς λείπει ἡ ζωή. Τῆς κ. Χατζημιχάλη τὰ χαρακτηριστικὰ ἑλληνικώτατα θέματα, ἀποδοσμένα μὲ τὴ βαθειὰ ἑλληνικὴ ψυχὴ τῆς πού βάζει μιὰ ξεχωριστὴ σφράγιδα ἀπλότητος κι ὁμορφιάς σὲ ὅτι καταπιάνεται, ὅπως στὰ Μακεδονικὰ καὶ στὰ Συρριανὰ κοστούμια καὶ ἐσωτερικὰ σπητιῶν μὲ τὸν ἰδιαιτέρο διακοσμητικὸ τους τύπο. Τῆς δος Ραυτοπούλου, ζωντανὰ καὶ μὲ εὐκρίνεια, τὸ ἴδιο καὶ τῆς δος Κωλέτη. Τοῦ Γύπαρη καλοσχεδιασμένα καὶ χιουμορίστικα, τοῦ Μίλλερ ἐξοφρενικά κι' ἀκατανόητα. Γιὰ λίγες μέρες ἐξέθεσε σὲ ἄλλην αἴθουσα κι' ὁ Ἀμερικανὸς Σουὼν, πού εἶναι καὶ γλύπτης κ' ἐρμηνευτῆς ἀρχαίων χορῶν, κεφάλια καλοσχεδιασμένα μὲ κάρβουνο, λίγες ἀκουαρέλλες ἀπαλές, εὐγενικὲς μὲ γυμνὲς παραστάσεις. Κι' ἐπειδὴ βρισκόμαστε στὸ Λύκειο, θὰ ἀναφέρουμε τὴν ἐκθεση τῆς δος Ἡλιάδου, πού ἄνοιξε πολὺ ἀργότερα. Ἡ εὐγενικὰ ἐκθέτρια ἔχει ξεχωριστὸ τιλέντο στίς προσωπογραφίες πιαστέλ, κάρβουνο καὶ λυδί, σχέδιο ἀμειπτο, γραμμὴ στερεά, ἀπόδοση πολὺ ἱκανοποιητικὴ. Σπούδασε στὴν Ἀκαδημία τοῦ Μοιᾶχου καὶ ἀκολουθεῖ κλασσικὸ style συγγρασμένο μὲ μοντερνισμό. Ἐδειξε καὶ μιὰ σειρά τοπεῶν ἀπὸ τὴν Πόλη.

Στὸν Παρνασσὸ ὁ Μιχ. Ἀξελὸς παρουσίασε μιὰ πλούσια καὶ πολυσύνθετη ἐργασία πού εἶναι ἀποτέλεσμα μακρῶς κ' εὐσυνείδητης μελέτης, βαθειᾶ παρατήρησης καὶ πού μαρτυροῦν τὴν ἀγάπη τοῦ καλλιτέχνη στὴν ἀνώτερη κ' ἐξευγενισμένη φόρμα. Τεχνοτροπία ἄρτια, ἀνεπηρέαστη, καλοζυγισμένη, σχέδιο ἀμειπτο, αἰσθημα πλούσιο κ' εὐγενικό. Τὰ θέματά του ἄπειρα ἀλλὰ μὲ κυριαρχικὴ ἐξέχουσα θέση, τὴ σύνθεση καὶ τὸ πορτραῖτο.

Μετὰ τὸν Ἀξελὸ ὁ Θωμόπουλος, ὁ γνωστὸς τραγουδιστῆς τοῦ ὑπαίθρου, μὲ τὰ φανταχτερὰ ἀγροτικὰ θέματα μὲ τὰ χιονισμένα τέλεια τοπεῖα μὲ τῆς χωριατοπούλες καὶ τοὺς μαντρόσκυλους. Ὁ Θωμόπουλος ἔχει δικό του στίλ καὶ ξεχωριστὴ νεωτεριστικὴ μορφή.

Κ' ἔρχεται ὕστερα ὁ Λουκάς Γεραλῆς, ὁ πρῶτος κ' εὐγενικὸς στὴν

ἀπόδοση τοῦ Ὁραίου. Ἀτέλειωτη σειρά ἄριων ἔργων μὲ πολυσύνθετη διάθεση, φυσική, ἀβίαστη, γεμάτη ἁρμονία καὶ χαρά, ποὺ μεταδίδουν στὸ θεατὴ τὸ ψυχικὸ ξεκούρασμα καὶ τοῦ ἀνοίγουν κάποιους ὀρίζοντες διαύφανης καλωσύνης. Οἱ θάλασσές του, τὰ τοπεῖα του καὶ ἰδίως οἱ natures mortes του, αὐτὲς ἰδίως, οἱ τελευταῖες, τὸν παρουσιά ζουν ζωγράφου hors concours στὸ εἶδος αὐτό.

Γερὰ κομμάτια καὶ οἱ συνθέσεις καὶ τὰ κεφάλια του. Φεύγοντας ἀπὸ τὸν Παρνασό, βρῖσκομε στὴν Ἀκαδημία τὴν Ἐκθεση τῆς δ'ος Στεφάνου. Ζωγραφικὴ καὶ γλυπτικὴ μάζα. Κυριαρχεῖ σ' ἀριθμὸ ἔργων ἡ πρώτη. Τὰ ἔργα τῆς δ'ος Στεφάνου τὰ διακρίνει ξεχωριστὰ γιὰ γυναῖκα δύναμη, πλάτος γενικὰ στὴν ἐκτέλεση καὶ αἴσθημα στὸ χρῶμα. Ὑστερα ὁ κ. Παπαπαναγιώτου. Γερὸς στὸ σχέδιο, πλατὺς στὴν ἐκτέλεση λίγο σκληρὸς στὴν ψυχολογία. Ἐξακολουθεῖ ὁ Φερειδῆς παλαιὸς ἀλλὰ εὐσυνείδητος ζωγράφος μὲ λεπτὸ αἴσθημα. Ἰδιαιτέρως ἀρέσουν τὸ μωσαϊκὰ τοῦ ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης.

Σὲ μιὰ αἴθουσα τοῦ ταμείου ἕνας πολὺ νέος, ὁ Δανιὴλ ἔδειξε σεβμ στὴ ἐργασία μὲ τὸ διακοσμητικὸ χαραχτήρα, ποὺ ὑπόκειται πολλὰ γιὰ τὸ μέλλον.

Τὸ Κεντρικόν, ἔπαι τὴν πρώτη θέση κράτησε τὸ ὑπερφυσικὸ ἀγαλμα τοῦ Κανάρη καμωμένο ἀπ' τὸ γλύπτη Τόμπρο, ἐξέθεσε τὸ ζεῦγος Στεφανοπούλου ἄνθη καὶ τοπεῖα, ὠραῖα μὲ μοντέρνο στίλ.

Καὶ τέλος στὸ ξενοδοχεῖο Ἑρμῆς, ὁ Γιαναρᾶς, μιὰ πλούσια σειρά ἀπὸ τοπεῖα, συνθέσεις, πορτραῖτα, τὰ περισσότερα καλὰ μελετημένα καὶ μὲ ἄρτια ἐντύπωση.

Κλείνοντας τὴν περιγραφή αὐτὴ ἄς εὐχηθοῦμε κάθε νέα ἐμφάνιση τῶν καλλιτεχνῶν μας νὰ μεταδίδει καὶ νέα φῶτα γύρω της, ἄσβεστα καὶ δυνατά, ποὺ νὰ μᾶς καθοδηγοῦνε μὲ ἀσφάλεια στὴν τελικὴ ἐνατένιση τοῦ ἀνωτέρου Καλοῦ.

ΑΘΗΝΑ Ν. ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΡΑΜΠΙΝΤΡΑΝΘ—ΤΑΓΚΟΡ

«ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

(Ἡ Μπιμάλα, ἡ γυναίκα τοῦ Νικίλ, ἀγαπᾷ τὸ φίλο τοῦ ἀνδρός της τὸν Σαντίπ...)

ΜΙΑ Εἰ Ο ΝΙΚΙΑ

Εἶναι Αὐγούστος μῆνας, τὰ νερὰ ἔχουν γεμίσει τὸν κόσμο μὲ τὰ κύματα καὶ τὸ κελεύσματέ τους. Τὰ τρυφερὰ σπαρτὰ τοῦ ρυζιοῦ ἀσπρίζουνε σὰ χερᾶκια μωρῶν παιδιῶν. Τὸ πλούσιο φῶς, τὸ πρωϊνὸ, λούζει τὴ γῆ, σὰ νᾶναι, αὐτούσια, ἡ ἀγάπη τοῦρανοῦ γι' αὐτὴν...

... Γιατί νὰ μὴ μπορῶ νὰ γίνω ἄλλος ἄνθρωπος;... Τὸ νερὸ τοῦ μακρινοῦ ἐκείνου ποταμοῦ λάμπει ἀπ' τὸ φῶς... Τὰ φύλλα τῶ δέντρων σπιθοβολοῦν. Ὁ ἀγέρας φέρνει χρυσαφιὲς ἀνατριχίλες μὲς στὰ ριζοχώραφα... Καί, μὲς στὴ χινοπωρινὴ αὐτὴ συμφωνία, μόνο ἐγὼ μνέσκω βουδός... Ὁ ἥλιος τοῦ Θεοῦ μου λούζει τὴν καρδιά, χωρὶς νὰνταφεγγίζει μέσα της.

Ξέρω πολὺ καλὰ τὸ τι μοῦ λείπει. Ποιὸς ἄνθρωπος θὰ μπορούσε νὰ ὑποφέρνει τὴν παρέα μου μέρα καὶ νύχτα, ἀπκόλαστα;... Ἡ Μπιμάλα εἶναι ὄλο ζωὴ καὶ ἐνέργεια. Στὰ ἐννιά ταῦτα χρόνια ποὺ εἶμαστε παντρεμένοι, δὲν ἔπαψε νὰ μοῦ φαίνεται σὰν καινούρια γυναίκα, κᾶθε τόσο.

Ἐμένα ἡ ζωὴ μου ἔχει μοναχὰ κρυφοὺς βουδούς, ποὺ δὲ μιλοῦν. Δὲν ἔχει κύματα ποὺ νὰ φλισβίζουνε. Μόνο νὰ δέχουμαι τὴ ζωὴ μπορῶ, μὰ ὄχι νὰ τὴ δώσω. Κ' ἔτσι ἡ παρέα μου εἶναι γιὰ τὸν ἄλλον σὰ νηστεία. Σήμερα τὸ βλέπω καθαρὰ πῶς ἡ Μπιμάλα δίπλα μου λιμοχτονοῦσε. Τῆς ἔλειπε ὁ σύντροφος.

Γιὰ ποιόνε νὰ πῶ πῶς μοῦ φταίει;... Δὲ μοῦ ἀπομένει ἄλλο παρὰ, σὰν τὸ Βιντυαπατού; νὰ θρηνώ:

—Εἴν' αὐγούστος, ὁ οὐρανὸς ξεθυμαίνει μὲ μιὰ τρανὴ βροχί, Κι' ἀλίμονο! τὸ σπῖτι μου εἶν' ἀδειανό!...

Τὸ σπῖτι μου,—τὸ βλέπω— χτίστηκε ἐξαρχῆς γιὰ νὰπομείνει πάντα του ἀδειανό, γιατί εἰ πόρτες του δὲ μπορούνε νὰνάξουν. Καὶ δὲν τῶχα πάρει εἰδηση ποτέ μου, ἴσαμε σήμερα, πῶς ἡ θεὰ μου εἶταν καθισμένη πάντα ἀπόξω.

Ἐγὼ πίστευα μὲ μιὰν ἀπλοϊκὴ τρυφεράδα, πὼς εἶχε δεχτεῖ τῆ θυσιά μου καὶ πὼς μου εἶχε δώσει, ἀλλαξιά, τὴ στοργὴ τῆς. Κι ὅμως ἀλίμονό! τὸ σπῆτι μου δὲν ἔπαψε στιγμὴ νάναί ἀδειανό.

Κάθε χρονιά, σὰν τέτια ἐποχὴ, τὸ εἶχαμε συνήθειο νὰ πηγαίνουμε σ' ἓνα πλωτὸ σπιτάκι μέσα στὸ ποτάμι τῆς Σαμάλντα. Ἐλεγα τῆς Μπιμάλας πὼς δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμον τραγοῦδι δίχως ἐπωδὸ. Καὶ πὼς ἡ πρωτόγονη ἐπωδὸ τοῦ κάθε τραγουδιοῦ βρῖσκαται μὲς στὴ φύση ἐκεῖ ποῦ ὁ ἀγέρας, φορτωμένος βροχῇ, περνάει πάνω ἀπ' τὸ ποτάμι ποῦ, σιμὰ στὰ κελαρυστά του νερά ἢ γις μὲ τίς πρασινάδες τῆς, σκεπάζοντας τὸ πρόσωπο μ' ἓναν ἥσκιον σὰ βέλο, στήνει ταύτι τῆς κι ἀφιγκράζεται. Ἐκεῖ χάμου, τὰ πρῶτα χρόνια τῆς γις, ἀπαντηθήκανε ἓνας ἀνδρας καὶ μιὰ γυναίκα. Τεῖχοι δὲν ὑπάρχανε ἐλόγουρά τους... Ἔτσι καὶ μεῖς, τῆς ἔλεγα, πρέπει νὰ ξαναγυρίζουμε σὴν φύση, μιὰ φορὰ τοῦλάχιστο τὸ χρόνο γιὰ νὰ παίρνει πάλι ἡ ἀγάπη μας τὴ νότα τῆς καθάριας ἀρμονίας ἐκεῖ χάμου ποῦ, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ γις, συναντηθήκανε δυὸ καρδιές.

Τὶς δυὸ πρῶτες χρονιές, τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου μας, τὴ γιορτάσα στὴν Καλκούττα, τὸν καιρὸ ποῦδινὰ ἐξετάσεις. Ἀπὸ τότε ὅμως κ' ὕστερα, ἑπτὰ χρόνια στὴ σειρά, τὴ γιορτάζαμε πάντα ἀνάμεσα στὰ λουλούδια τῶν νούφρων. Τώρα, ἀπὸ δὴ καὶ μπρός, ἀρχίζει νέα ὄχτάδα τῆς ζωῆς μου.

Δύσκολα θὰ μποροῦσα νὰν τὸ ξεχάσω πὼς ξανάρθε καὶ φέτος ὁ ἴδιος μῆνας πάλι, ὁ Αὐγουστος. Τάχα ἢ Μπιμάλα νὰ τὸ θυμῆθηκε; Δὲ μοῦ εἶπε τίποτα σχετικὸ. Ὅλα σωμαίνου γύρω μου.

Εἶν' Αὐγουστος. Ὁ οὐρανὸς ξεθυμῆνει μὲ μιὰ τρανὴ βροχῇ. Καὶ τὸ σπῆτι μου ἐμένα εἶν' ἀδειανό! . . .

Τὸ σπῆτι ποῦ ἀδειάζει ἐπειδὴ λαχαίνει νὰ φύγουνε οἱ ἐραστές, τεῖ ἀκόμα κάπια μουσικὴ μέσα στὴ μοναξιά του. Μὰ τὸ σπῆτι ποῦ ἀδειάζει, ἄμα χωρίζουνε οἱ καρδιές, ἔχει μιὰν ἐρημιὰ φριχτῇ. Ἀκόμα καὶ κραυγὴ τοῦ πόνου νὰκουστει, εἶναι παράταιρη καὶ μέσα. Καὶ πρέπει νὰ τὴν πνίξω μέσα μου αὐτὴ τὴν κραυγὴ τοῦ πόνου.

Ὅσο ποῦ νὰ πονῶ ἐγὼ, ἡ Μπιμάλα μου δὲ θῆχει λευτεριά πραγματικῇ. Πρέπει νὰ τὴν λευτερώσω ἐλότελα. Ἀλλιῶς, δὲ θὰ λευτερωθῶ καὶ ὁ ἴδιός μου ἐλωτδιόλου ἀπ' τὸ ψέμα . . .

Μοῦ φαίνεται πὼς ἔφτασα καὶ ξεδιάλυτα ἓνα πράμα: Ὁ ἀνθρωπος συδαύλισε τόσο πολὺ τὴ φλόγα τῆς ἀγάπης, ποῦ τὴν ἔκανε καὶ ξεχείλισε πέρα ἀπ' τὴ χαραγμένη τῆς περιοχῇ. Μὲ τὴν πολλὴ του τὴ λατρεία στὸν ἔρωτα, ὁ ἀνθρωπος θεοποίησε τὸ πάθος του. Μόνο ποῦ

δὲν τοῦ χρειάζονται ἀνθρώπινες θυσίες πιά γιὰ τὸ βωμό του.

Τὸ πρῶτ' εἶχα πάει στὴν κάμαρά μου γιὰ νὰ πάρω ἕνα βιβλίο. Εἶχα πολὺν καιρὸ νὰ πάω ἐκεῖ μέσα, μέρα μεσημέρι. Κατασυγκινηθῆκα, ὅπως τὴν ξόμπλιαζα μέσα στὸ φῶς τοῦ πρωῖνου ἡλίου τὴν κάμαρά μας. Σὲ κάπιο καρφί κρεμότανε ἕνα σαρί * τῆς Μπιμάλας, ἔτοιμο νὰν τὸ φορέσει. Ἀπάνου στὴν τουαλέττα εἶταν τὰ μυρωδικά της, τὰ χτενάκια της, οἱ φουρκέττες τῶ μαλλιῶ της, ἀκόμα καὶ τὸ κουτί της μὲ τὸν κινᾶ Χάμου, εἶτανε οἱ παντοῦφλες της οἱ χρυσοκεντημένες.

Κάποτε, στὴ μακρισμένη ἐποχὴ, ποὺ ἡ Μπιμάλα δὲν ἤθελε ἀκόμα νὰ φορέσει πικπούτσια, τῆς εἶχα φέρει ἀπ' τὸ Λούκνοβ αὐτὲς τὶς παντοῦφλες, γιὰ νὰ τὴ βάλω σὲ πειρασμό. Ἄμα τὶς πρωτοφόρεσε, γιὰ νὰ πάει ἀπὸ τὴν κάμαρά της μόνο ἴσαμε τὴ βεράντα, κόντεψε νὰ λιγοθυμήσει ἀπ' τὴ ντροπὴ της. Ἀπὸ τότε ἴσαμε σήμερα, ἔλιωσε ἕνα σωρὸ πικπούτσια. Αὐτὰ ὅμως τὰ φύλαξε σὰν τὰ μάτια της. Τὴ μέρα ποὺ τῆς εἶχα φέρει τὶς παντοῦφλες, τὴν κορόιδεψα γιὰ ἕνα παράξενο συνήθειο ποὺ εἶχε.

— Σὲ τσάκωσα τῆς εἶπα, ἐνῶ ἐσὺ μὲ θαρροῦσες γιὰ κοιμισμένον, καὶ σκούπιζες μὲ τὸ χέρι σου τὴ σκόνη τῶν πόδιῶν μου. ** Ὅριστε λοιπὸν τὸ δῶρο ποὺ σοῦ κάνει ἡ λατρεία μου γιὰ νὰ φυλάξει ἀπὸ κάθε σκόνη καὶ τὴν παραμικρότερη, τὰ πόδια τῆς θεᾶς μου.

— Μὴ μοῦ μιλάς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, μοῦ ἀποκρίθηκε, εἰδαμὴ δὲ θὰ τὶς φορέσω τὶς παντοῦφλες σου ποτὲ μου.

Ἄχ, ἡ κάμαρα αὐτὴ!... Ὁ ἀνάλαφρος ἀγέρας της μ' ἀγγίζει ὀλέθρα στὴν καρδιά. Ποτὲ δὲν εἶχα νιώσει πρὶν, πόσο βαθιὰ, πόσες ῥίζες κρατοῦσανε δεμένη τὴν ἀχόρταγη καρδιά μου μ' ἕλα τοῦτα τὰ γνώριμα πραγματάκια. Ἡ ῥίζα ἡ μεγάλη τὴν ἄραξε. Κι ὅμως δὲ φτάνει αὐτὸ νὰ μοῦ δώσει τὴ λευτεριά μου. Ἀκόμα καὶ οἱ παντοῦφλες τοῦτες μόνο, μὲ κρατοῦν δεμένο.

Τὰ μάτια μου πέσανε κατόπι στὴν ἀγκόβα τοῦ τοίχου. Τὸ πορτραίτο μου εἶναι πάντα στὴ θέση του, ἐκεῖ μέσα Δὲν ἀλλάξε, μῦλο ποὺ τὰ λουλούδια γύρω ποὺ τὸ στόλιζαν, εἶν' ἕλα τους ξερά. Τίποτα, μὲς τὴν κάμαρη, δὲ μοῦ μιλάει μὲ εἰλικρίνεια, ἐξὸν ἀπὸ τὸ θλιβερό χαιρε-

* Σημ. Ἡ ἐθνικὴ φορεσιὰ τῶν γυναικῶν στὶς Ἰνδιές.

** Σημείωση: Μιὰ καθιερωμένη ἐκδήλωση σεβασμοῦ. Ἀγγίζουσι ἀλαφρὰ μὲ τὸνα χέρι τὰ πόδια τοῦ προσώπου ποὺ θέλουσι νὰ τοῦ δείξουσι σεβασμὸ καὶ κατόπι φέρνουσι τὸ χέρι στὸ κεφάλι τους. Ἡ γυναίκα δὲν εἶναι συνήθειο νὰ «παίρνει τὴ σκόνη» ἀπ' τὰ πόδια τοῦ ἀνδρός της.

τισμό που μου στέλνουν τὰ ξεραμένα αὐτὰ λουλούδια. Ἐχουνε μείνει ἐκεῖ χάμου γιατί θὰ σκέφτηκε φαίνεται ἡ νοικοκυρά πὼς δὲν ἄξιζε τὸν κόπο νὰν τὰ σηκώσει. Τί σημαίνει. Πρέπει νὰ τὴν καλοδεχτῶ τὴν ἀλήθεια, κι' ἄς φορᾷει βροῦχα τριμένα, θλιβερά... Καὶ πρέπει νὰ παρακαλῶ ἀπομέσα μου νὰρθεῖ καιρὸς πού νὰ μὴν αἰστανόμαι καὶ γὼ ὁ ἴδιος παραπάνου ἀπ' τὸ πορτραῖτο μου.

Καθὼς στεκόμουνε κειδὰ, μπήκε ἡ Μπιμάλα μὲς στὴν κάμαρη. Γύρισα βιαστικὰ τὰ μάτια μου ἀπ' τὴν ἀγκόβα κατὰ τὴ βιβλιοθήκη. Καὶ μευρμούρισα.

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ Ἀμιέλ.

Τί λόγο εἶχε ἡ ἐξήγησή αὐτῆ; .. Αἰστανόμουν τὸν ἑαυτὸ μου σὰν κανένα κλέφτη πού κοιτάζει νὰ παραβιάσει τὸ μυστικὸ τοῦ ἄλλοιου. Δὲν μπόρεσα νὰ κοιτάξω τὴ Μπιμάλα κατὰ πρόσωπο καὶ βγήκα ἔξω ἀπὸ τὴν κάμαρη, βιαστικὰ βιαστικὰ.

(Μετάφραση Ρ. Τζ.)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΟΥΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦνται οἱ Ἑλληνεὺς λόγιοι κ' ἐκδότες νὰ στείλουν τὰ ἔργα τους στὸν κ. Ἀριστ. Παρθένη (René d' Yvermont), Ὑπουργ. ἑξωτερικῶν (Τμῆμα τύπου — Ἀθήνα), γιατί ὁ κ. Παρθένης ἔχει ἀναλάβει νὰ γράφει κριτικὴ γιὰ τὴ νεοελληνικὴ φιλολογία στὰ Παρισινὰ περιοδικὰ καὶ εἰδικὰ στὸ ἔγκριτο φιλολογικὸ περιοδικὸ «La Vie»

ΗΝΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΚΟΛΟΣΣΟΣ

“Ένας άνθρωπος, πού έχει μέσα του τὸ ἐπιχειρηματικὸ δαιμόνιο, πού θποια δουλειὰ καὶ ἂν καταπιασθεὶ τὴ φέρνει πάντα σὲ πέρας, ἕνα μυαλὸ ἀνήσυχο, ἕνας ὀργανισμὸς πλημμυρισμένος ζωὴ καὶ δράση, εἶπε μιὰ μέρα :

—Θὰ κάμω τὸ τελειότερο τυπογραφεῖο τῆς Ἀνατολῆς, ἐφάμιλλο σὲ ἔλα μὲ τὰ Γερμανικὰ τυπογραφεῖα.

Καὶ τῷκαμ· θῆλῆσε νὰ τὸ κάμει καὶ τῷκαμ·. Γιατὶ στὴ θῆλῆση αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου τίποτα δὲν ἀντιστέκεται· ἔλα ὑποχωροῦν. Τοῦ κάθε εἶδους τὰ ἐμπόδια κάμπτονται μπροστά του. Εἶναι ὁ Μακρῆς Ὁ Πausανίας Μακρῆς. Καὶ τὰ ἐμπόδια ἔχουνε συνηθίσει νὰ τονὲ σέβονται.

Ἔτσι ἰδρῦθηκε τὸ τυπογραφεῖο Πausανία Γ. Μακρῆ καὶ Σίας· Ἐκεὶ στὴν Ἱερὰ ἐδῶ. Λίγο πῖθ κάτω ἀπὸ τὸν Βοτανικό. Τὸ Τράμ τὸ 10 σταματᾷ σιμὰ του· πηγαίνετε νὰν τὸ δεῖτε. Κι ἄμα τὸ δεῖτε δὲν μπορεῖτε παρὰ νὰ τ’ ὁμολογήσετε πὼς δὲν πρόκειται γιὰ ἕνα τέλειο τυπογραφεῖο παρὰ γιὰ ἕναν πῖθ ἀληθινὸ Βιομηχανικὸ θρίαμβο.

Ἐνα ἐργαστάσιο ἀπέραντο, πολυδαίδαλο, ρυθμισμένο· σὰν ρολοῖ, στὴν ἐντέλεια, πλούσιο σὲ μηχανήματα, σὲ ὕλικό, σὲ ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ βγῆι τὸ βιβλίο τέλειο ἀπὸ κεὶ μέσα, καλοτυπωμένο, κλοδομένο, θαῦμα ἐργασίας προσεχτικῆς καὶ καλαισθητικῆς.

Μιὰ αἴθουσα ἀπέραντη μὲ ἠλεκτροκίνητα πιεστήρια πού ἔλη τὴν ἡμέρα ἀδιάκοπα κινοῦνται. Ἄλλη αἴθουσα μὲ λιντυπικὲς μηχανές. Ἄλλη μὲ τυπογραφικὲς κᾶσες. Ἄλλη μὲ μηχανήματα διπλωτικά καὶ ἄλλη πού σωρὸς ἐργάτιδες ταξινομεῦν τὰ τυπωμένα φυλλάδια. Ἄλλη αἴθουσα γιὰ τὸ στερεοτυπεῖο, ἄλλη γιὰ τὸ φωτοτυπογραφεῖο, ἄλλη γιὰ τὸ φακκελοποιεῖο, ἄλλη γιὰ τὸ καταστιχοποιεῖο, ἄλλη γιὰ τὸ βιβλιοδετεῖο, ἄλλη γιὰ τὴν παραγωγή τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἰλιγγος σὲ πιάνει νὰ τὰ βλέπεις ἔλα αὐτά. Κι’ ἀκόμα περισσότερο ξαφνιαζοσαι σὰ βλέπεις πὼς διακόσιοι ὀγδόντα περίπου ἄνθρωποι, ἔσοι εἶναι οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ὑπάλληλοι, ἐργάζονται ἐκεὶ μέσα χωρὶς νὰ-κούγεται τσιμουδιά, χωρὶς νὰ βγαίνει ἄχνα.

Οἱ ἐργάτες κ’ οἱ ἐργάτιδες ἄμα μποῦνε στὸ ἐργαστάσιο, ἄμα πατήσουν τὸ κατῶφλι του, ἀφίνου, θαρρεῖς, ἴστὴν ἐξώπορτα τὴ λαλιὰ τους. Τῶχουν χωνέψει πῖθ πὼς ἡ τυπογραφικὴ ἐργασία, ἔπως δὰ καὶ

κάθε εργασία, δὲ γίνεται μὲ κουβέντες καὶ μὲ συζήτηση· ἀπαιτεῖ θρησκευτικὴ προσήλωση. Κ' ἔτσι καὶ δουλειὰ καλὴ γίνεται καὶ πολῦτιμος καιρὸς κερδίζεται.

Καὶ δὲ μιλοῦνε μοναχὰ ὅλοι ἐργάζονται, μὰ κι' ὅσοι διευθύνουσι τὰ διάφορα τμήματα. Γιατὶ οἱ παραγγελίες κ' οἱ ὁδηγίες κ' οἱ παρατηρήσεις ἀκόμη δὲ γίνονται μὲ τὸ στόμα. Μὲ τὴν πέννα γίνονται, ὅλα γραπτά. Κ' ἔτσι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ δικαιολογηθεῖ πῶς δὲν ἄκουσε ἢ πῶς ξέχασε.

Θαυμάζει κανεὶς μέσα στὸ πρότυπο αὐτὸ ἐργοστάσιο τὰ πλούσια καὶ τὰ τέλεια μηχανήματα, μὰ θαυμάζει καὶ τὴν ὀργάνωσή του τὴν εὐρωπαϊκὴν. Ὁ Μακρῆς δὲ λυπήθηκε ἑκατομμύρια γιὰ τὰ μηχανήματα καὶ γιὰ τὴν ἐγκατάσταση καὶ λειτουργία τοῦ ἐργοστασίου· μὰ ὅλ' αὐτὰ θὰ εἶτανε λειψά, ἂν δὲν εἶχε τὴν ἐξυπνάδα, σὲ βέρος Κεφαλονίτης, νὰ βρεῖ καὶ τὸν κατάλληλο ἄνθρωπο ποὺ νὰ τὰ βάλει σὲ κίνηση, νὰ τὰ ὀργανώσει, νὰ τὰ διευθύνει. Καὶ στήθηκε τυχερὸς καὶ σ' αὐτό. Βρῆκε τὸν Κίμωνα Θεοδωρόπουλο, τὸ δαιμόνιο ἄνθρωπο, ποὺ συνδέεται τόσο μὲ τὴν ἱστορία τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ «Νουμά» — τὸν ἐξαιρετικὸ ἄνθρωπο ποὺ, καθὼς λέει ὁ Νίτσιε, βλέπει πάντα μεγάλα, εἶναι πλασμένους γιὰ μεγάλους ἀγῶνες, γιὰ μεγάλες ἐργασίες.

Θαρρεῖ κανεὶς πῶς οἱ δύο ἄνθρωποι, ὁ Μακρῆς καὶ ὁ Θεοδωρόπουλος, εἶταν ἀπαραίτητο νὰ συνεργαστοῦνε γιὰ νὰ συντελεσθεῖ τὸ θαῦμα τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ. Ὁ Μακρῆς χωρὶς τὸ Θεωρόπουλο δὲ θὰ μπορούσε νὰ χρησιμοποιήσει τόσο ἀποτελεσματικὰ τὰ ἑκατομμύριά του. Καὶ πάλιν ὁ Θεοδωρόπουλος, ἂν ἔλειπαν τὰ ὕλικά μέσα ποὺ μὲ τόση ἀπλοχερίᾳ τοῦ ἄπλωσε ἐμπρὸς του ὁ Μακρῆς, δὲ θὰ μπορούσε νὰ δείξει τὸ διοργανωτικὸ του μυαλὸ καὶ τὴ διευθυντικὴ ἐπιδεξιότητά του. Οἱ δύο αὐτοὶ ἄνθρωποι, συμπληρώνοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, στήσανε αὐτὸ τὸν κολοσσὸ τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ Κ. ΣΠ. ΠΑΤΣΗ

παρά τοῦ Δημάρχου κ. Πάτση λαμβάνομεν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν:

Κύριε Διευθύντα

Ἡ «Νέα Ἡμέρα» ἀνέγραψε χθὲς σχετικῶς πρὸς τὴν παρ' ἐμοῦ Διοίκησιν τοῦ Δήμου τὰ ἐξῆς κακόβουλα ψεύδη.

α) Ὅτι τόσον τὸ ἐκ τῶν 35.000.000 δάνειον τοῦ Δήμου ὅσον καὶ αἱ τακτικαὶ πρόσοδοι αὐτοῦ διετέθησαν διὰ τὴν ἐξηπληρέτησιν τῶν κομματικῶν βλέψεών μου.

β) Ὅτι ἐκτὸς τῶν 5.500.000 ποῦ διαθέτει ὁ Δήμος διὰ μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων, διατίθενται παρ' ἐμοῦ καὶ 5.000.000 διὰ τοὺς μισθοὺς ἐκτάκτων τοιούτων.

γ) Ὅτι εἰς τὰ συνεργετὰ ὁδοποιίας χρησιμοποιοῦνται ξένα πρὸς τὴν ἐργασίαν πρόσωπα καὶ ἕνεκα τούτου δὲν γίνονται ἔργα ὁδοποιίας.

δ) Ὅτι ἔχω 72 ὑδρονομεῖς ἐν ᾧ χρειάζονται μόνις 25. Καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀνάξια προσοχῆς ὡς καὶ τὸ ὅτι ἔχομεν κρούσματα πανώλους κλπ.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, τῆς σπατάλης τῶν 35,000,000, ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπικνήσεως ἀναγράφω ὅσα ἐνώπιον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τὴν 13ην Ἰουνίου 1924 εἶπον σχετικᾶ : Ὡς γνωρίζετε, Κύριοι Σύμβουλοι, τὸ Ἰμῆτερον Συμβούλιον διὰ δύο ἀποφάσεών του διέθεσε 1) διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑδραυλικῶν ἔργων 10,200.000 δραχ. καὶ 2) διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ὁδοποιίας δι' ἀσφαλτικῶν ὁδοστρωμάτων 15.000.000 δραχμῶν. Ἐν τῷ ὑπόλοιπον δὲ τμήμα τοῦ Δανείου ἐπεφυλάχθη νὰ τὸ διαθέσῃ ἐπὶ ἄλλων ἀναγκῶν τῆς Πόλεως. Ἐκ τῶν ἄνω τὸ μὲν τῆς ὁδοποιίας ἐκ δραχμῶν 15.000.000 οὐδὲ ἐτίχθη κἄν διότι ἡ προκηρυχθεῖσα δημοπρασία δὲν ἐνεκρίθη εἰσέτι ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ δὲ τοῦ δικτεθέντος διὰ τὰς ὑδραυλικὰς ἐργασίας ἐδαπανήθησαν διὰ τὴν κατασκευὴν νέων ὑδροσυλλεκτηρίων στοῶν ἐν Πάρνηθι μόνις δραχ. 90.000 διὰ τὴν κατασκευὴν ἀρτεσιανῶν φρεάτων διετέθη μὲν ποσὸν 150.000· διὰ τὴν ἀνασκευὴν τμημάτων τοῦ ἀδριανείου ὑδραγωγείου διετέθη μὲν ποσὸν 1.200,000 ἐδαπανήθη δὲ μέχρι σήμερον ποσὸν 800.000 ἀνασκευασθέντων τμημάτων ἐφθαρμένων τοῦ ἀδριανείου μή-

κους συνολικοῦ μέτρων 400, περίπου. Διὰ προμήθειαν σωλήνων καὶ τοποθέτησιν τούτων διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ δικτύου διανομῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ Πόλει διατέθη μὲν ποσὸν δροχμῶν 2 550.000 ἐδαπανήθησιν δὲ μέχρι σήμερον 1,257.000 διὰ τὴν προμήθειαν σωλήνων καὶ τοποθέτησιν αὐτῶν, ἔχουσι δὲ παραγγελθῆ καὶ ἄλλοι σωλήνες ἀξίας 750.000.

Τὰ λοιπὰ κονδύλια τὰ καθορισθέντα ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἴτοι 200.000 διὰ τὴν προσωρινὴν διοχέτευσιν τῶν ὑδάτων Κοκκινωρᾶ, 1.000 000 διὰ τὴν προμήθειαν ἀντλητικῶν μηχανημάτων, 1.500.000 διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἐντὸς τῆς Πόλεως τμήματος τοῦ Ἀδριανείου, 300,000 διὰ τὴν κατασκευὴν νέας δεξαμενῆς ὑψηλῆς ζώνης τῆς Πόλεως, καὶ 300.000 διὰ τὴν ἐπισκευὴν παλαιῶν δεξαμενῶν παραμένουσι τελείως ἀνέπαφα, καθ' ὅσον δὲν κατέστη εἰσέτι δυνατὴ ἡ ἐναρξίς τῶν ἔργων τούτων.

Ἐπίσης 600,000 δραχμαὶ θὰ πληρωθῶσι διὰ τὰ τρία καταβεβηκέναι αὐτοκίνητα ὧν τὰ δύο παρελήφθησαν ἤδη 100.000 δραχμαὶ διὰ τὰ πιστωτικὰ μηχανήματα καὶ 400.000 δι' ἀνταλλακτικὰ αὐτοκινήτων, Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, Κύριοι Σύμβουλοι, ἀποδεικνύεται ὅτι μέχρι σήμερον ἐδαπανήθησαν ἐκ τοῦ δανείου δι' ἐκτελεσθέντα ἔργα μόνον 2.500.000 τὰ δὲ λοιπὰ 32,000.000 παραμένουσιν ἄθικτα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Ταῦτα ἐλέχθησαν παρ' ἐμοῦ ἐνώπιον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τῆς μόνης ἀρχῆς πρὸς ἣν εἶχον ὑποχρέωσιν κατὰ πρῶτον νὰ λογοδοτήσω καὶ ταῦτα ἔστωσαν πρὸς ἀπάντησιν τῶν ὄσων ἀνέγραψεν ἡ «Νέα Ἡμέρα» χθὲς περὶ διασπαθίσεως τοῦ δανείου τῶν 35.000.000. Τί ἔχει νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτὰ ἡ «Νέα Ἡμέρα» εἴνε ἢ ὅχι καθόβουλον ψεῦδος τὰ περὶ σπατάλης τῶν 35.000.000 ἐν ᾧ μέχρι σήμερον μόνον τὰ 2.500.000 ἐδαπανήθησαν;

Ἡ «Νέα Ἡμέρα» ἔγραψεν ἀκόμη ὅτι δαπανᾷ ὁ Ἄθμος διὰ τακτικούς μὲν ὑπαλλήλους 5.500.000 δι' ἐκτάκτους δὲ ἕτερα 5.000 000. Καὶ ἡ εἰδήσις αὕτη εἶναι ἀκόμη ψευδὴς ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐκτάκτους ὑπαλλήλους. Κάθε τμήμα, εἴτε τῆς Ὀδοποιίας, εἴτε τὸ Ὑδραυλικόν, εἴτε τοῦ Φωτισμοῦ, εἴτε τὸ Ἀρχιτεκτονικόν ἔχει ἐν ἐλάχιστον κονδύλιον 400 χιλ. δραχμῶν ἐν ὅλῳ ἀνταγγεγραμμένον καὶ αὐτὸ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ δι' ἐκτάκτους ὑπηρεσίας· καὶ οἱ ὡς ἔκτακτοι προσλαμβάν-

νόμενοι ελάχιστοι οὔτοι υπάλληλοι δὲν εἶνε ἀργόμισθοι ἀλλὰ προσφέρουσι τὰς ὑπηρεσίας των ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν τμηματάρχων. Ἐὰν ἡ σημερινὴ Δημοτικὴ Ἀρχὴ εἶχε διαθέσειν νὰ σπαταλήσῃ τὸ Δημοτικὸν χρήμα πρὸς ἐξυπηρέτησιν κομματικῶν βλέψεων, δὲλ θὰ ἄφινεν ἐν ἰσχύϊ καὶ σήμερον ὄργανισμὸν τοῦ προσωπικοῦ τῶν υπαλλήλων ψηφισθέντα τῷ 1920 ὅτε ἡ πόλις εἶχε 200.000 κατοίκους, ἀλλὰ θὰ ἐψήφιζε νόον τοιοῦτον ἐξυπηρετικὸν μίᾳ πόλει 600.000 ὅπως εἶναι σήμερον αἱ Ἀθῆναι. Ἐὰν ἡ σημερινὴ Δημοτικὴ Ἀρχὴ ἦτο ὅπως τὴν φαντάζεται ὁ Συντάκτης τῆς «Νέας Ἡμέρας» δὲν θὰ εἶχεν ὄργανισμὸν τὸν ἴδιον καὶ ὅταν εἶχεν ἔσοδα ὁ Δήμος 1.260.000 καὶ σήμερον ὅταν ἔχει 32.000.000 καὶ φυσικὰ ἐπολλαπλασιάσθησαν ὅλαι αὐτοῦ αἱ ἐργασίαι. Προκαλοῦμεν δὲ τὴν Συντάκτην τῆς «Νέας Ἡμέρας» νὰ μᾶς ὠνομάσῃ ποίους ἔχομεν ἀργόμισθους εἰς τὸ τμήμα Ὀδοποιίας, ὡς γράφει, διότι τὸ Τμήμα ἐκεῖνο ἐξυπηρετούμενον μὲ τρεῖς Μηχανικοὺς καὶ ἑνδεκα ἐπιστάτας καὶ δι' ἐργατῶν καταλλήλων παρὰ τούτων προσλαμβνόμενων καὶ πάντων ἐργαζομένων, κατώρθωσε δι' ἐπισκευῶν καὶ σκυροστρώσεων ὁδῶν, κατασκευῆς ρεῖθρων, γεφυρῶν ὀχετῶν καὶ ἄλλων συναφῶν ἐργασίῶν, νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὴν δεινὴν δοκιμασίαν τὴν ὁποίαν ὑφίστανται οἱ ὁδοὶ ἀπὸ τὴν ἀφάνταστον κυκλοφορίαν δι' αὐτοκινήτων φορτηγῶν καὶ ἐπιβατικῶν καὶ ὁποίων αὐτοκινήτων! βάρους 6 καὶ πλέον τόννων.

Τέλος ἂς μᾶθῃ ἡ φιλόπολις «Νέα Ἡμέρα» ὅτι τὸ 1920 ὁ Δήμος εἶχεν 90 ὕδρονομοὺς καὶ βοηθοὺς αὐτῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν πληθυσμοῦ 200.000 κατοίκων καὶ ὅτι σήμερον ἔχομεν 72 διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν 600.000

Ταῦτα εἶχον νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν «Νέαν Ἡμέραν» πρὸς τὴν ὁποίαν, ἐὰν ἐκ κομματικῆς ἐμπροσθείας δὲν ἀνέγραφεν ὅσα ἀσύστατα καὶ ἀναληθῆ ἀνέγραψε, θὰ ἤμην εὐγνώμων, διότι μοι παρέσχεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποδείξω εἰς τοὺς συμπολίτας μου τὴν φειδῶ περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ Δημοτικοῦ χρήματος καὶ τὴν σύντονον καὶ ἐπιμελῆ ἐργασίαν ἐκ μέρους ὄλων τῶν Δημοτικῶν υπαλλήλων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν τεραστίων ἀναγκῶν τῆς πόλεώς μας.

Μετὰ πόσης τιμῆς
ΣΠΥΡΟΣ Α. ΠΑΤΣΗΣ
Δήμαρχος Ἀθηναίων.

Ο Κ. ΔΗΜΑΡΧΟΣ

ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΠΕΡΙ ΣΠΑΤΑΛΗΣ

Ὁ Δήμαρχος κ. Πάσης μὲς ἀνεκοίνωσε τὰ ἀκόλουθα :

— Πάντα τὰ ἐν τῇ σημερινῇ «Ν. Ἡμέρα» γραφέντα ἐν σχέσει πρὸς δῆθεν διασπάθισιν τοῦ δημοτικοῦ πλοῦτου πρὸς κομματικούς σκοποὺς εἶναι τελείως ἀνκρικῆ καὶ προκαλῶ οἰανδήποτε ἔλεγχον οἰασδῆποτε φύσεως.

Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀναγράφει συγκεκριμένως ὅτι ἐδαπανήθη τὸ ἐκ 35 ἑκατομ. συναφθὲν μετὰ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς δάνειον ὡς καὶ αἱ τακτικαὶ πρόσοδοι τοῦ Δήμου, ἀναγκάζομαι νὰ δηλώσω, ὅτι ἐκ τοῦ ὅλου ποσοῦ μόνον 2 ἑκατομ. 500. χιλ. ἐδαπανήθησαν, ταῦτα δὲ ἀποκλειστικῶς δ' ἐκτέλεσιν ἔργων. Τὸ ἐκ 32 1)2 ἑκατομ. ὑπόλοιπον εὐρίσκεται ἄθικτον εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζα, Ἐναφέρεται ὁμοῦ προσθέτως εἰς τὰς ἀποκλύψεις, ὅτι διατίθενται δέκα ὄλα ἑκατομμύρια τῶν τακτικῶν ἐσόδων τοῦ Δήμου διὰ τὸ προσωπικὸν καὶ μάλιστα δι' ἑκτακτους ὑπαλλήλους. Ἄρκοῦμαι νὰ πικρήσω, ὅτι ὁ γράφων δὲν γνωρίζει καὶ τὸν ὄργανισμὸν τοῦ Δήμου, ὅστις οὐδῶλα ἐπιτρέπει τὴν διάθεσιν ποσῶν, μὴ ἀναγραφομένων ἐν τῷ προϋπολογισμῷ. Ἀναγράφονται δὲ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐξ περιπτώσεως ἑκατομμύρια διὰ μισθούς ὑπαλλήλων τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων. Δὲν ἐδαπανήθη οὔτε μία πεντάρα περιπλέον.

Καὶ ὁ κ. Δήμαρχος ἐσυνέχισε :

— Ἡ ἐν λόγῳ ἐφημερίς ἰσχυρίζεται, ὅτι εἰς τὸ συνεργεῖον τῆς ὁδοποιίας τοποθετοῦνται ἄνθρωποι μὴ ἐργαζόμενοι κλπ. Τοῦτο εἶνε ψευδέστατον καὶ προκαλοῦμεν οἰανδήποτε νὰ κητονομάσῃ ἔστω καὶ ἓνα ἀργόμισθον.

Τὸ τμήμα τῆς ὁδοποιίας ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἐφέτος ἓνα μέγιστον ἀριθμὸν σκυροστρωθεισῶν ὁδῶν, κατασκευῆς ὀχετῶν, γεφυρῶν καὶ ἄλλων συναφῶν πρὸς τὴν ὁδοποιίαν ἔργων.

Εἰς τὸ τμήμα — ἀφ' ἑτέρου — τὸ ὑδραυλικὸν ὑπάρχον ὀργανικαὶ θέσεις 42 ὑδρονομέων καὶ ἔχομεν μόνον 38, ὡς καὶ 30 βεληθούς αὐτῶν διὰ τὴν ὑδρευσιν τῆς ἀπεράντου πόλεώς μας.

Ὁ κ. Δήμαρχος ἐπεῖπεν :

—Τὰ λεγόμενα περὶ πανώλους, ἐξεγέρσεως, σωματείων, πληρεξουσίων κλπ. ὑπάρχουν μόνον εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ γράψαντος καὶ θεωροῦμεν ταῦτα ἀνάξια καὶ διαψεύσεως.

ΔΙΑΔΕΞΙΣ ΤΟΥ Κ. ΠΑΤΣΗ

Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ

Ἐνώπιον πυκνοτάτου ἀκροατηρίου ὁ Δήμαρχος κ. Πάτσης ἔκαμε 24 Αὐγούστου ε. ε. εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Δημαρχίου ἀπολογισμὸν τοῦ ἔργου του ὡς Δημάρχου Ἀθηναίων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ οἰκονομικὸν μέρος ὁ κ. Πάτσης ἀνέφερεν ὅτι ἀνεβίβασε τὰ ἔσοδα τοῦ Δήμου κατὰ τὸ διάστημα τῆς δημαρχίας του ἀπὸ 3. 800.000 δρ. ὅσα ἦσαν ὅταν παρέλαβε τὸν Δήμον εἰς 35.000.000. οὕτω δὲ κατώρθωσεν ὁ Δήμος νὰ ἀνταποκριθῆ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ εἰς τὰς ἀναγκὰς τὰς ὁποίας συνεπήγετο ἡ τεραστίαι αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν.

Σχετικῶς πρὸς τὴν ὑδρευσιν τῶν Ἀθηνῶν ὁ κ. Πάτσης ἀνέφερεν ὅλα τὰ ἐκτελεσθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἔργα πρὸς αὐξήσιν τοῦ ὕδατος καὶ ἐτόνισε τὴν μεγίστην σημασίαν τῶν γενομένων ἔργων εἰς τὸν Κοκκιναρᾶν, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τῶν 24 ὁκάδων ὕδατος δι' ὧν ὑδρεύονται σήμερον αἱ Ἀθηναί, παρέχει αὐτὸς μόνος του τὰς 16 ὁκάδας. Ἐπτὰ ὁκάδας παρέχει τὸ Ἀδριανεῖον καὶ μίαν τὰ φορέατα τῶν Πατησίων.

Φαντάζεται ἐπομένως πᾶς, εἶπεν, ὁ κ. Πάτσης, ποία θὰ ἦτο ἡ θέσις τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ὑδρεύσεως ἂν ἔλλειπον αἱ 16 ὁκάδες τοῦ Κοκκιναρᾶ ἐκ τῶν ὁποίων πάλιν αἱ 13, δηλ. πλέον τοῦ ἡμίσειος τοῦ ὕδατος Ἀθηνῶν, ὀφείλονται εἰς τὰ ἔργα τὰ γενομένα ἐπὶ τῆς δημαρχίας αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Μπενάκη.

Ὁ κ. Πάτσης ἀνέφερεν ἐπίσης ἔτι διὰ νέων ἔργων, τὰ ὁποία ἤρχισαν ἀπὸ μηνῶν εἰς τὴν Πάρνηθα, τὸ ὕδωρ τοῦ ἀδριανείου θὰ αὐξηθῆ καὶ αὐτὸ κατὰ 3 ὁκάδας. Τέλος ἀνέφερεν ὅτι ἐκ τοῦ σωληνωτοῦ δικτύου τῆς πόλεως ἀντεκατέστησε τμήματα μῆκους ὅση ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Λεβαδείας μέχρι Λαρίσσης. Ἡ ἐργασία δὲ αὕτη ἐξακολούθει καὶ τῶρα.

Ὁ κ. Δήμαρχος ἀνέφερεν ἐπίσης τὰ γενόμενα ἔργα ὁδοποιίας κατὰ τὸ διάστημα τῆς δημαρχίας του.

Ὅμιλῶν ἐν τέλει περὶ τῶν ἐκτελεσθησομένων ἔργων διὰ τοῦ τελευταίως συναφθέντος δανείου τῶν 35.000.000 ἀνέφερε καὶ τινὰ ἐξ αὐτῶν, ὅπως ἡ ἀσφαλτόστρωσις κεντρικῶν ὁδῶν ἐκτάσεως 62.000 τετραγ. μέτρων ὡς ἔγγιστα, ἡ κατασκευὴ μεγάλης ὑπονόμου παρὰ τὸν Προφήτην Δανιὴλ ὅπως ἀπαλλαγῶν αἱ συνοικίαι ἐκεῖναι τοῦ σημερινοῦ αἴσχους τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων, ἡ συμπλήρωσις τῶν Σφαγείων,

Ἡ διάλεξις τοῦ κ. Πάτση ἐπερατώθη περὶ τὴν μεσημβρίαν ὑπὸ τὰς ζωνρὰς ἐπιδοκιμασίας τῶν προσκεκλημένων κριθεῖσα γενικῶς ὡς μιὰ εὐλοκρινῆς, ἀντικειμενικῆ καὶ ἀπηλλαγμένη παντὸς κομματικοῦ χρωματισμοῦ, ἔκθεσις τῶν γενομένων ἔργων κατὰ τὸ διάστημα τῆς δημαρχίας του.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Τὸ Δημοτικὸν Βρεφοκομεῖον Ἀθηνῶν

διακηρύττει ὅτι

Ἐκτίθεται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐνεργηθησομένην ἐν τῷ Καταστήματι τοῦ Ἰδρύματος τὴν 7ην Ἰουλίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 11 - 12 π. μ. ἡ προκήθεια χιλίων ἀλεύκου πανίου (CABOT) καὶ τριακοσίων πήχων Χασέ.

Ὅροι καὶ συμφωνίαι κατατεθειμένοι παρὰ τῆ Διευθύνσει τοῦ Ἰδρύματος ὁδῶ Πειραιῶς.

Ἀθῆναι 5 Ἰουλίου 1924.

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΔΕΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων

Διακηρύττει ὅτι

προκηρύσσεται μειοδοτικὴ δημοπρασία προφορικῆ ἐνεργηθησομένη ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Ἀθηνῶν τὴν 17ην Ἰουλίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11—12 π. μ. ἐνώπιον τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν κατασκευὴν θολωτοῦ γεφυριδίου ἀνοίγματος 3,40 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰσωπίου συμφώνως πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ συγγραφὴν ὑποχρεώσεων τοῦ ἔργου καὶ τοὺς ὄρους τῆς σχετικῆς πλήρους διακηρύξεως κατατεθειμένης ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ (Τμῆμα Ὀδοποιίας).

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1924

Ὁ Δήμαρχος
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

Ὁ ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

διακηρύττει ὅτι

ἐπαναλαμβάνεται τὴν 21ην τρ. μ. Αὐγούστου ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 12ην ἐν τῷ Δημοτικῷ Καταστήματι μειοδοτικὴ δημοπρασία διὰ:

1ον) Τὴν κατασκευὴν τεσσάρων λεβήτων ἐκ γαλβανωμένης λαμαρίνας.

2ον) Τὴν κατασκευὴν ἐννέα σιδηρῶν τραπεζῶν καὶ

3ον) τὴν κατασκευὴν ἐννέκ γερανῶν σύμφωνα μὲ τὰ ὑπάρχοντα ὑποδείγματα εἰς τὰ Δημοτ. Σφαγεῖα.

Καθὼς καὶ πλειοδοτικὴ ἐπαναληπτικὴ δημοπρασία διὰ τὴν ἐκποίησιν τῆς ὑπαρχούσης καὶ ἐξαχθησομένης κόπρου μέχρι τῆς 31ης Μαρτίου 1925 ἐκ τῶν Δημοτ. Σφαγείων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Αὐγούστου 1924.

Ὁ Δήμαρχος
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων

Διακηρύττει ὅτι

ἀναβάλλεται ἡ προκυρυχθεῖσα διὰ τὴν 17ην Ἰουλίου ἐ. ἔ. δημοπρασία προμήθειαι ἠλεκτρικῶν εἰδῶν καὶ χειραμαξίων διὰ τὴν 24ην ἰδίου μηνὸς ἡμέραν Πέμπτην, ἐν τῷ δημοτικῷ καταστήματι (Γραφεῖον κ. Δημάρχου).

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ἰουλίου 1924

Ὁ Δήμαρχος
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι,

Ἐκτίθενται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν, δι' ἐνσπραγίστων προσφορῶν:

1ον Ἡ προμήθεια ἠλεκτρικῶν εἰδῶν διὰ τὴν ἐπέκτασιν φωτισμοῦ πόλεως,

2ον. Ἡ προμήθεια ἠλεκτρικῶν εἰδῶν διὰ τὴν συντήρησιν τηλεφῶνων καὶ ἠλεκτρικῶν κωδῶνων, καὶ

3ον. Ἡ προμήθεια ἐξ (6) χειραμαξίων, σύμφωνα μὲ τὸ ὑπόδειγμα τῆς Ἐταιρείας Ἀερίοφω-ος.

Αἱ ἄνω δημοπρασίαι θέλουσιν ἐνεργηθῆν ἐν τῷ Δημοτ. Καταστήματι (Γραφεῖον κ. Δημάρχου) καὶ ἐνώπιον τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς τὴν 17ην Ἰουλίου ἐ. ἔ., ἡμέραν Πέμπτην.

Κατάλογος, συγγραφή υποχρεώσεων κ.λ.π. εύρισκονται ἐν τῷ Δη-
μαρχείῳ, Τμήμα φωτισμοῦ καὶ ἠλεκτρικῶν ἔργων.

Ὁ Δήμαρχος
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Πρὸς κάλυψιν μέρους τῶν δαπανῶν εἰς 2ς ὑποβάλλεται ὁ Δήμος διὰ τὴν καθαριότητα, ἀνερχομένων ἤδη εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμ. 4,800,000 τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον δυνάμει τῶν ἀρθρ. 1 τοῦ νόμου 2435 ἐπέβα-
λεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους 1923—24 τέλος ἐφ' ἐκάστης οἰκοδο-
μῆς ἢ οἰκοπέδου μεμισθωμένου ἢ ὅπως δῆποτε χρησιμοποιουμένου, καὶ οὕτινος τέλους ἐνοικιαστῆς ἀνεδείχθη, διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1924—25 ὁ κ. Β. Καλέρης.

Σχετικῶς πρὸς τὸ δημοτικὸν τοῦτο τέλος καὶ πρὸς καθοδηγίαν τῶν ἐνδιαφερομένων ἀνακοινοῦμεν :

α') Ὅτι τὸ τέλος δὲν βαρύνει τοὺς ἐνοικιαστάς, οἵτινες κατὰ συ-
νέπειαν δικαιοῦνται ν' ἀποκρούωσι πᾶσαν ταιαύτην ἀξίωσιν τοῦ εἰσ-
πραττοντος τὸ δημοτικὸν τοῦτο ἔσοδον.

β') Ὅτι διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τὸ ὡς ἄνω
τέλος ὠρίσθη :

1. Εἰς δρ. 75 δι' ἕκαστον ἀκίνητον κείμενον ἐπὶ ἀσφαλοστρωμέ-
νων ὁδῶν.

2. Εἰς δρ. 25 δι' ἕκαστον ἀκίνητον κείμενον ἐπὶ ὁδῶν χαρακτηρι-
σθεισῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1922 Β. Δ. ὡς πρῶτευουσῶν καὶ

3. Εἰς δρ. 18 δι' ἕκαστον ἀκίνητον κείμενον ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁδῶν.

Ἐὰν δὲ τὸ εἰς τὸ τέλος ὑποκείμενον κτῆμα ἔχη δύο ἢ πλείονας προ-
σόψεις ἐπὶ ὁδῶν ἢ πλατειῶν φορολογεῖται δι' ἀπάσας τὰς προσόψεις.

γ. Ὅτι οἱ βαρυνόμενοι μὲ τὴν πληρωμὴν τοῦ τέλους ἰδιοκτῆται, διακαίονται διὰ πᾶσαν παράνομον ἀξίωσιν τοῦ ἐνοικιστοῦ τοῦ τέλους, νὰ ἐπιδίδωσιν εἰς τὸν Δήμαρχον διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ Δήμου καὶ ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς πληρωμὴν προσκλήσεώς των ἔνστασιν ἐκδικαζομένην ὑπὸ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 30 Ἰουλίου 1924.

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων
Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΚΛΟΠΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ Ἀθηναίων γνωστοποιεῖ, ὅτι τεχνῆται τινες, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ὑπερετοῦσιν εἰς τὸν Δήμον, περιέρχονται τὰς ὁδοὺς καὶ προβαίνουν εἰς κλοπὰς συρμάτων κλπ. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀφοῦ ἔθραυσαν τὰ προφυλακτικὰ κυτία τῶν διακοπτῶν τοῦ φωτισμοῦ εἰς τὰς ἐνταῦθα συνοικίας τὰς γνωστὰς ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Γαργαρέττα, Μάλτσινιώτη καὶ Λεωφόρου Ὀλγας, ἔκλεψαν, τοὺς διακόπτας τῶν δικτύων φωτισμοῦ τῶν συνοικιῶν τούτων, ἀξίας ἄνω τῶν χιλίων δραχμῶν, καὶ λόγῳ τῆς κλοπῆς αἱ συνοικίαι αὐταὶ ἔμειναν ἄνευ φωτισμοῦ.

Ἡ Δημοτ. Ἀρχὴ ὡς ἐκ τούτου ἀπευθύνει παρακλήσιν πρὸς πάντας πολίτην, ὅταν ἀντιλαμβάνεται οἰονδήποτε τεχνίτην ἐργαζόμενον εἰς τὰς δημοτικὰς ἢ ηλεκτρικὰς ἐγκαταστάσεις νὰ ἀσκήσῃ, ἐν τῷ φιλοπόλει ἐνδιαφέροντί του, οἰονεὶ ἔλεγχον νὰ ζητῆ παρὰ τούτου νὰ τῷ ἐπιδεικνύῃ τὸ δελτίον ταυτότητος, μὲ τὸ ὅποιον εἶνε ἐφωδισμένοι οἱ τεχνῆται τοῦ Δήμου, ἐν μὴ συμμορφώσῃ δὲ τούτου νὰ τὸν καταδίδῃ εἰς τὸ πλησιέστερον ἀστυνομικὸν τμήμα.